

На здымку — студэнты Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта культуры і мастацтваў Вікторыя Харлап, Дзмітрый Шкіранда і Багдан Колас.
Фота Уладзіміра Шлапака

**15 сакавіка —
Дзень Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь**

У атмасферы вясны, прыгажосці, радасці

З пажадання шчасця, поспехаў і прыгажосці ад Прэзідэнта пачаўся гэты тыдзень для 30 жанчын Беларусі. Дзяржаўныя ўзнагароды з рук Аляксандра Лукашэнкі атрымалі прадстаўніцы розных сфер дзейнасці і рэгіёнаў краіны. Сярод іх — і працаўніцы культурнай галіны.

Урачыстая шчыроманія, па традыцы прымеркаваная да свята 8 Сакавіка, адбылася 10 сакавіка ў Палацы Незалежнасці. У гэты дзень, як адзначаў Кіраўнік дзяржавы, у зале ўручэння дзяржаўнага ганавата дзівосная атмасфера вясны, прыгажосці і радасці. Прэзідэнт растлумачыў, што для правядзення шчыроманіі разглядаліся некалькі варыянтаў даты, але, каб прадоўжыць свята для жанчын, вырашана было зрабіць гэта 10 сакавіка.

— Вы увасабляеце сабой нашу краіну — любімую Беларусь. Прыгожую,

таленавітую, разумную, накіраваную ў светлую будучыню, дзе непарушныя нармальныя, традыцыйныя адносіны, асабліва сямейныя. А дзеці для нас — гэта наогул святое, — заявіў Аляксандр Лукашэнка.

Пераважная большасць прысутных на шчыроманіі жанчын былі ўдасцюены галоўнай узнагароды — ордэна Маці.

— Вы паларылі жыццё і дастойна выхавалі пяцірых і больш дзяцей. Схляпяце перад вамі, таму што ведаю, што такое выходзяць дзіця. Гэ-

та сапраўдны штодзённы подзвіг, — падкрэсліў Прэзідэнт і ўручыў ордэн Маці 21 прадстаўніцы ўсіх абласцей і Мінска.

Акрамя таго, Кіраўнік дзяржавы ўзнагародзіў ордэнам Францыска Скарыны вядучага майстра сізіны Нацыянальнага акадэмічнага тэатра імя Янкі Купалы Зінаіду Зубкову, медальм Францыска Скарыны — генеральнага дырэктара Нацыянальнага акадэмічнага Вялікага тэатра оперы і балета Кашырыну Дулаву, рэктара Беларускага дзяржаўнага

ўніверсітэта культуры і мастацтваў Наталію Карчэўскую і салістку Духавога аркестра ГУУС Мінгарвыканкама Ганну Благаву. Былі ўшанаваныя і прадстаўніцы іншых сфер дзейнасці.

На завяршэнне шчыроманіі Кіраўнік дзяржавы пажадаў жанчым шчасця, поспехаў і прыгажосці.

Падрабязней — на сайце president.gov.by

Да Дня Канстытуцыі

Дыялагавыя пляцоўкі, круглыя сталы, выставы, конкурсы. Мерапрыемствы, прысвечаныя Дню Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь, разгортваюцца па ўсёй краіне: 15 сакавіка мы адзначаем адно з галоўных дзяржаўных свят.

Канстытуцыю Рэспублікі Беларусь прынялі 15 сакавіка 1994 года. З таго часу яна дзейнічае са зменамі і дапаўненнямі, прынятымі на рэспубліканскіх рэферэндумах 1996-га, 2004-га і 2022 года. У якасці дзяржаўнага свята дата была вызначана ўказам Прэзідэнта Беларусі ў 1998-м.

Аб гэтым і не толькі распавядае часовы выставачны праект, які адкрыўся 10 сакавіка ў Музеі сучаснай беларускай дзяржаўнасці, філіяле Нацыянальнага гістарычнага музея Рэспублікі Беларусь. Экспазіцыя адлюстроўвае храналагічна становленне канстытуцыйнага асновы ў Беларусі, расказвае аб ходзе падрыхтоўкі і прыняцця Канстытуцыі 1994 года, унесены ў яе змены і дапаўненні ў сувязі з палітычнымі, сацыяльнымі-эканамічнымі і культурнымі рэаліямі, якія выклікаў змяненне. Акрамя таго, выстава дэманструе арыгінальныя экзэмплары Асновы закона краіны розных гадоў.

Таксама да Дня Канстытуцыі ва ўсіх кутках краіны

проходзяць урачыстыя мерапрыемствы. Усебеларускай акцыі “Мы — грамадзяне Беларусі!”, у ходзе якой 14-гадовым прадстаўнікам адоранай моладзі, пераможцам фестываляў і конкурсаў уручаюць пашпарт грамадзяніна Рэспублікі Беларусь. Ва ўстановах адукацыі 14 сакавіка адбыўся адукацыйны ўрок. Мэта — фарміраванне ў вучняў актыўнай грамадзянскай пазіцыі на аснове разумення сутнасці і значэння Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь, га-тоўнасці свядомы і актыўна выконваць грамадзянскія абавязкі, выконваць і паваждаць законы сваёй краіны.

А ў Беларускам дзяржаўным універсітэце культуры і мастацтваў адбылася дыялагавая пляцоўка “Канстытуцыя Рэспублікі Беларусь — прававая аснова адзінства і працінаў грамадства народа” і квіз “Галоўны закон краіны”. Фота актыўных удзельнікаў мерапрыемстваў і ўпрыгожвае вокладку сённяшняга нумара газеты “Культура”.

Маладым талентам

Высакаякасныя айчыныя раілі “Беларусь” перадалі Мінскаму дзяржаўнаму музычнаму каледжу імя М.І. Глінкі і Магілёўскаму дзяржаўнаму каледжу мастацтваў. Інструменты з унікальнай гісторыяй пабывалі на шматлікіх сцэнах падчас рэспубліканскай культурна-грамадскай акцыі “Марафон адзінства”.

Урачыстая шчыроманія здарзілі 11 сакавіка. Каштоўны паларунак паднеслі дзюмам найстарэйшым установам адукацыі ў сферы культуры, якія нядаўна адзначылі стогадовы юбілей.

З прывітальнымі словамі да прысутных у вялікай зале сталічнага каледжа звярнуўся

міністр культуры Рэспублікі Беларусь, заслужаны артыст Рэспублікі Беларусь Руслан Чарніцкі.

— Вось ужо сто гадоў выпускіні легендарнага каледжа годна берануць і перадаюць нацыянальныя музычныя традыцыі маладым пакаленням, — сказаў Руслан Іосіфавіч. — Велізарная падзяка Феларыі прафсаюзаў Беларусі, якая набыла і падарыла гэтыя раілі. Інструменты — сапраўдныя марафоны, якія праехалі ўсю краіну ў рамках маштабнай акцыі. Іх клавішы памятаюць гукі нудоўнай кампазіцыі “Славянскае сузор’е”, што выконвалася ў кожным горадзе, дзе разгортваліся патрыятычны праект.

Міністр культуры адзначыў, што раілі дапамогуць юным

талентам развіць свае творчыя зольнасці і ў перспектыве атрымаць шмат высокіх узнагарод, у прыватнасці грант Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь.

Ва ўрачыстасці ў Магілёўскім дзяржаўным каледжу мастацтваў паўдзельнічалі першы намеснік міністра культуры Рэспублікі Беларусь Дзмітрый Шыямін.

Шмат таленавітых людзей, якія могуць знайсці сябе ў мастацтве, жыццў ў Беларусі. Наша заданна — стварэнне любых умов для гэтага, — падкрэсліў Дзмітрый Генадзевіч.

У завяршэнне мерапрыемства навучнікі каледжаў прадставілі канцэртную праграму, што прадэманстравала багату палітру магчымасцей музычных інструментаў.

На карысць краіне

Пасяджэнне Рэспубліканскай камііі па разглядае кандыдатур, якія вылучаюцца для прадстаўлення грантаў Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь, прайшло ў сталіцы. У рамках мерапрыемства была арганізавана выстава-прэзентацыя вынікаў рэалізацыі праектаў 2024 года.

дыктэе важнасць на-яўнасці праграмы прэзідэнцкіх грантаў, прывязанай са-дзейнічаць ва-жкім і карысным пачынанням.

Сярод пра-ектаў, рэалізава-ных летась, — па-стаюнка музычнага спектакля “Трохкутнік Належ” на духоўна-па-трыятычную тэматыку. Аўтар — саветнік па твор-чай дзейнасці спартыў-на-культурнага цэнтра Беларускага дзяржаўна-га ўніверсітэта культуры і мастацтваў Аляксандр Вавілаў. У падрывоўцы прымалі ўдзел студэнты кафедры рэжысуры фа-культэта мастацкай куль-туры БДУКМ, а таксама архірэйскі хор Свята-Ду-хава кафедральнага сабо-ра. Прэм’ера спектакля з поспехам адбылася ў маі 2024 года.

Прычым увагу на выставе інклюзіўныя праграмы, накіраваныя на сацыялізацыю людзей з асаблівымі патрэбамі. Менавіта такім з’яўляецца праект “Музей навобомац”, які рэалізуецца ў Дзяржаўным літаратур-на-мемарыяльным музеі Якуба Коласа. Ініцыятыву прадставіла яе аўтар — на-меснік дырэктара ўстанавы Марыя Казаквіч. Цяпер сабрана ўжыццё звяз-ных з жыццём і творчасцю класіка беларускай літа-ратуры, сталі даступнымі для азнаямлення праз тактыль-ныя ўспрыманне, гук, пах і смак. Папрыжываны мінскія дзеці і дзеці з абмежа-ванымі магчымасцямі здо-раўя. Усё гэта зрабіла му-

Даніл ПІЎКАРЭЦ
Фота Уладзіслава ШЛАПАКА

Па старонках календара

■ 14 сакавіка нарадзіўся Павел Сцяпанавіч Малчанав (1902—1977) — акцёр і рэжысёр. Народны артыст БССР. Народны артыст СССР. Лаўрэат Сталінскай прэміі. У 1926—1951-м працаваў у драматычным тэатры імя Я. Коласа (у 1944—1949 гадах — мастацкі кіраўнік), у 1930—1935-м — на кінастудыі “Савецкая Беларусь”. Таксама працаваў у Беларускам тэатры рбочай моладзі. Падчас Вялікай Айчыннай вайны — у тэатры на Улянцўску (1941—1942). У 1944 годзе ўзначаліваў франтавую тэатральную брыгаду. З 1952-га — у тэатры імя Я. Купалы.

■ 15 сакавіка з’явілася на свет Ірына Сяміёнаўна Шыкунова (1940—2020) — оперная спявачка (лірычнае сапрапа), педагог. Народная артыстка БССР. Уладальніца медаля Францыска Скарыны. Пасля школы без іспытаў была прынята ў Беларускаю кансерваторыю, пасля заканчэння якой у 1964-м пачала працаваць у Дзяржаўным тэатры оперы і балета БССР. З 1989 года выкладала ў Беларускай акадэміі музыкі.

■ 16 сакавіка нарадзіўся Мікалай Міхайлавіч Кірычэнка (1946—2018) — акцёр тэатра і кіно. Народны артыст Беларусі. У 1969—1971 працаваў у Брэсцкім тэатры. З 1971-га — у Нацыянальным акадэмічным драматычным тэатры імя Я. Купалы, дзе быў вядучым акцёрам. У 2005—2009 гадах — генеральны дырэктар тэатра. Прафесар кафедры Беларускай дзяржаўнай акадэміі мастацтваў (тут працаваў з 1987-га).

■ 18 сакавіка з’явілася на свет Вера Міхайлаўна Малькова (1903—1964) — спявачка (лірычнае сапрапа). Народная артыстка БССР. У 1937—1953-м (з перанакам) была салісткай тэатра оперы і балета БССР. У 1953—1959 гадах мастацкі кіраўнік Белдзяржтэатра.

■ 19 сакавіка нарадзіўся Уладзімір Сцяпанавіч Салцін (1924—2010) — мастак. Заслужаны работнік культуры БССР. Уздзельнік Вялікай Айчыннай вайны. Аўтар графічных (у тэжніцы літаграфавы) і жывапісных твораў. Займаўся кніжнай графікай.

■ 19 сакавіка з’явіўся на свет Браніслаў Сільвестравіч Смольскі (1909—2005) — музыкант. Заслужаны дзеят мастацтваў БССР. Аўтар артыкулаў, прысвечаных пытаням развіцця Беларускай музычнай культуры, тэатральных рэцэнзій, шэрагу творчых партрэтаў беларускіх оперных спявакоў.

Багата кніг і сустрэч

XXXII Мінская міжнародная кніжная выстава-кірмаш разгарнулася ў беларускай сталіцы з 12 да 16 сакавіка.

Сярод яе арганізатараў — шэраг дзяржаўных ведамстваў Беларусі, у тым ліку Міністэрства культуры. У праграме сёлёшняга кірмашу, чырвонай ніткай праз якую праходзіць тэма 80-годдзя Вялікай Перамогі, — перасоўная выстава Беларускага дзяржаўнага музея гісторыі Вялікай Айчыннай вайны, інтэрактыўныя адукацыйныя пляцоўкі, аўтаграф-сесіі і інтэрв'ю са знакамітымі аўтарамі.

Асобная лакацыя адкрывае для юнай аўдыторыі: Цэнтралізаваная сістэма дзіцячых бібліятэк г. Мінска штодзень арганізуе інтэлектуальныя гульні і гістарычныя віктарыны, прэзентуе творы вядомых беларускіх і расійскіх пісьмемнікаў. Галоўная асаблівасць праектаў — інтэрактыўны падыход, што несумненна захопіць маладога чытача.

ЯРКІ СТАРТ, ВАЖНЫЯ СЛОВА

Урачыстае адкрыццё форуму адбылося 12 сакавіка. Прывітанне яго ўдзельнікам накіраваў Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь. Адрас з галоўнай сімвалам агучыў Намеснік Кіраўніцка Адміністрацыі Прэзідэнта Уладзімір Пярыюнд.

У сваім звароце Аляксандр Лукашэнка адзначыў, што выстава-кірмаш у Мінску — унікальная падзея ў грамадскім, культурным і духоўным жыцці Беларусі, якая мае высокую міжнародны статус і штогод прыцягвае ўвагу тысяч людзей.

Кіраўнік дзяржавы заўважыў, што кніга заўсёды была і застаецца галоўнай крыніцай ведаў, часткай інтэлектуальнай спадчыны продкаў і прадаўжае са-дзейнічаць умацаванню адзінства народа і выхаванню лепшых мараль-ных якасцей і моладзі.

Перакананы, традыцыйныя сустрэчы літаратараў і аматараў кнігі адкрываюць новыя гарызонты для гуманітарнага супрацоў-ніцтва, збліжэння краін і наро-даў, — падкрэсліў Прэзідэнт.

У ЦЭНТРЫ ЎВАГІ — САЮЗ

На галоўным стэндзе кірмашу — інтэрактыўная экспазіцыя дзяржаў — удзельніцў Еўразійска-

га эканамічнага саюза, у якім сё-лета старшынствуе Беларусь. Гэта выстава — выдатны шанц прадэ-манстраваць шырокай аўдыторыі культурныя традыцыі і дасягнен-ні.

Так, першымі нацыянальную літаратурную спадчыну прадстаў-лялі Казахстан і Кыргызстан. А 14 сакавіка на кірмаш прыбывае “Кніжны цягнік” з Расійскай Фе-дэрацыі, што ідзе па маршруце “Мінск — Масква — Ніжні Ноў-гарад — Казань — Ульяновск — Валгаград”. У кожным горадзе прэкт спыніцца на адзін дзень: пройдуць сустрэчы з літаратарамі. У Беларускай сталіцы выступіць Валерый Палюў, Алег Рой, фан-таст Дзмітрый Емец, аўтар напу-лярных маладзёжкіх раманаў Асл Дабрыновіч, дзіцячы пісьмемнік Каця Машоўшкіна і Валіцін Пас-цінікаў і многія іншыя. А на га-лоўнай сімзе кірмашу творчыя нумары прадставіць артысты з Башкартастана, Дагестана, Тата-рстана і Чачні.

Найважнейшыя падзеі Дня Бе-ларусі, які пройдзе 15 сакавіка, — сустрэча з народным пісьмемнікам Мікалаем Чаргінюм, прэзентацыі найбольш знававых выдавецкіх праектаў краіны (“Сімвалы суче-ршаў Беларусі”, “Суперпацэнт. Паралельныя светлы”), узнаго-рджанне пераможцаў конкурсаў “Мастацтва кнігі” і “Першавет”. Таксама адбудзецца семінар-пра-ктыкум “Кнігавыданне: сучасныя тэндэнцыі” з удзелам Беларус-кай дзяржаўнай акадэміі мастац-тваў, Кніжнай палаты Беларусі ды іншых.

Замыкае насычаную праграму 16 сакавіка Арменія. Культурны патэнцыял краіны раскрыве фальклорны ансамбль “Эрбуні”.

НАЦБІБЛІЯТЭКА ЗАПРАШАЕ

Экспазіцыю “Памяць, за-кананая ў слоў”, прымеркаваную да 80-годдзя Вялікай Перамо-гі, прадставіла галоўная кніжная скарбніца краіны. Праект рас-крывае падзеі са студзеня па май 1945 года праз нататкі і артыкулы рэспубліканскіх перыядыкі, зна-кавыя кнігі, а таксама выразныя каларытныя плакаты, карыкату-ры, паштоўкі.

— Выстава ад-люстраввае жыц-цё краіны пасля вызвалення. Бо-льшасць сабраных дакументаў выдэле-на на тэрыторыі Бе-ларусі, — распа-віла галоўны бібліятэкар сектара арганізацыі кніжных выстаў Свят-лана Зайко. — Па ма-тэрыялах можна адсачыць тэмы, што хвалілі на-род у тая цяжкія часы. На першым плане — ма-тыяваішыя літаратура, якую адсылалі на фронт для ўзніжы бязвога дуау сал-дат, выданні аб героях і невялікія інструкцыі дзейніау ў розных баявых сітуацыях. Пераваж-ны фармат — кішчынкі. Тон-кія кардонныя вокладкі вель-мі спілнялі ў сваім афармленні. Далей — буклеты, прывечаныя Дню Перамогі. Шырока ад-люстравана ў дакументах налізённая праблема ападулення гарадоў, сельскай гаспадаркі, прамысло-васці. “Памятка ўдзельніку аднаў-лення горада Мінска”, “Адрозні-сталіцу”, “За высокі ўраджай 1945 года” — эталонны прыклады за-галоўка газетных артыкулаў та-го часу. Сапраўдныя перліна — пла-кат “Малдзь — на аднаўленне га-радоў і вёсак”, створаны ў 1945-м Беларускам дзяржаўным вы-давецтвам.

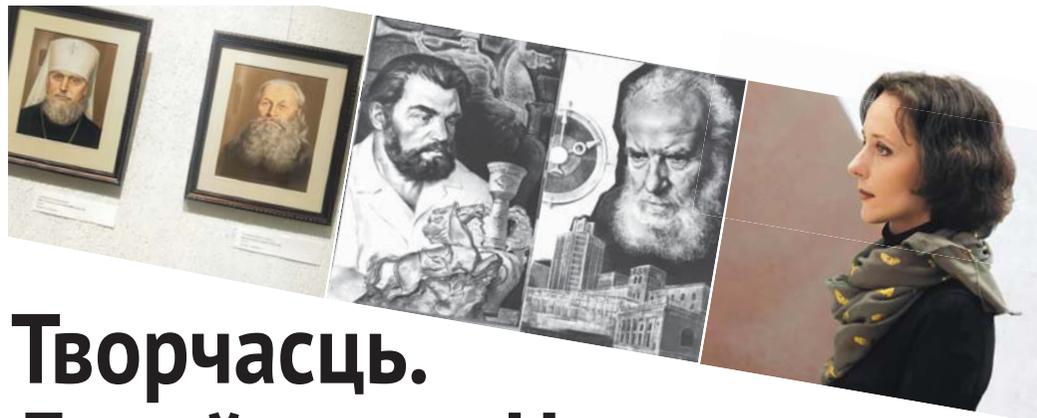
Прадстаўлены ў экспазіцыі і рэлікія выданні, што былі вы-везены нямецка-фашысцкімі захопнікамі, але ішам змэлі вярнуцца на Радзіму. Сляды ба-явых дзейняў назаўжды адлюс-траваны на абгаралы вокладцы адной з кніг.

— Ёсць раздзел, прысвечаны падручнікам, створаным для зноў адкрытых школ. Гэта буквары, гістарычныя дапаможнікі, ма-стакі літаратура, — расказала га-лоўны бібліятэкар.

Убачыць выставу і пазнаёмі-цца з іншымі пляцоўкамі кірмашу можна да 16 сакавіка. Уваход во-льны.

Унікальны стэнд, прысвечаны выданніам Беларускага дзяржаўнага музея гісторыі Вялікай Айчыннай вайны, можна ўбачыць на перасоўнай выставе. Сабраныя тут кнігі расказваюць пра асноўную экспазіцыю ўстановаў і жудасныя падзеі ваеннага ліхалецця (“Трасцэнцец”, “Шталаг 352”, “Азарычы” і іншыя). Прадстаўлены таксама на мабільнай выставе каштоўныя матэрыялы партызанскага друку, створаныя ў 1943-м.

Творчасць. Духоўнасць. Натхненне

Грант Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь у сферы культуры сёлета атрымала Елізавета Пастушэнка — мастак-графік, загодчыца падрыхтоўчага аддзялення і дацэнт кафедры малюнка Беларускай дзяржаўнай акадэміі мастацтваў.

Сродкі выдзелены на стварэн-не серыі графічных партрэтаў “Па-мяць”, прысвечанай дзеячам культуры і мастацтва — удзельнікам Вялікай Айчыннай вайны. Пра важны праект і творчы лёс — у размове з Елізаветай Анагоўскай.

— Калі прыйшло разуменне, што мастацтва для вас не часовае захоп-ленне, а справа ўсяго жыцця?

— Не магу сказаць, што з дзяцін-ства марыла стаць мастаком. Але выяўляла непадробно цікавасць да малевання. Бацькі гэта бачылі, таму аддалі мяне ў студыю выяўленчага мастацтва. З таго моманту я, сама та-го не ўсведамляючы, зрабіла першыя крокі ў прафесію.

Вучылася ў Дзіцячай мастацкай школе №1 імя Вітала Швіркі, потым былі Мінская дзяржаўная гімназія-каледж мастацтваў і Беларуска дзяр-жаўная акадэмія мастацтваў. Гэта на-самрэ традыцыйны шлях, па якім прайшо мноства беларускіх аўтараў.

Безумоўна, ёсць прыклады, калі людзі без дыплама

знайшлі сваю нішу. Але менавіта вы-шэйшая адукацыя дае шырокі спектр умовняў і ведаў, дае аб'ёмную кар'е-ру ўспрымання выяўленчага маста-цтва. І, як вынік, пашырае прафесій-ны гарызонт.

— Як узнікла ідэя стварэння серыі графічных партрэтаў “Памяць”, на рэ-алізацыю якой выдзелены грант Прэ-зідэнта?

— Летась па ўсёй краіне праходзілі ўрачыстае мерапрыемства, прысвеч-аныя 80-годдзю вызвалення Бе-ларусі ад нямецка-фашысцкіх захоп-нікаў. Не засталася ўбаку і Акадэмія мастацтваў: на базе ўстанова была арганізавана выстава “Наш аба-вязак — памяцц!”.

Яе наведвалі кі маглі ўбачыць работы аб ваенным часе, створаныя нашымі студэнта-мі, выпускнікамі і выкладчыкамі. Спецыяльна для гэтага праекта я намалявала партрэты мастака Тара-ска Паражанка і архітэктара Сяргея Баткоўскага — беларускіх дзеячаў культуры, якія абаранялі краіну на франтах Вялікай Айчыннай вайны. Вырышыла разніць тэму і падала за-яўку на грант, якую ў хуткім ча-се адобралі.

— Сярод вашых паспяхова рэаліза-ваных праектаў — стварэнне партрэ-таў “Падвіжнікі Жыровіцкай абіше-лі”. Чым адметная гэта серыя?

— Рэалізаваны задуму папярэдніча-ла работа над партрэтамі царкоўных дзеячаў па замове ўладкі Гурыя, архіепіскапа Наваградскага і Слонімскага, намесніка Свята-Успен-скага Жыровіцкага манастыра. Неўзабаве з'явілася ідэя стварыць жывапісныя выявы падвіжнікаў, якія жылі і пра-цавалі ў манастыры ў мінулым. На яе рэалізацыю ў 2021-м таксама быў вы-дзелены грант Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь.

Падчас работы над партрэтамі ду-хоўных дзеячаў я ачула асабліва ка-лазаш іх інканасьць — бо людзі, якія прысвядзілі сабе служэнню

Богу, адрозніваюцца ад астатніх. Ка-лі шукала інфармацыю, арыентава-лася ў тым ліку на ўспаміны іх сучас-нікаў. Аказалася, што ў савецкі час падвіжнікі адгратлі немаляважную ролю ў справе захавання манастыра, ва ўмацаванні праваслаўнай веры ў нашай краіне. Пры гэтым іх імёны не былі вядомыя шырокай грамадска-сці. Таму праект меў і важнае асвет-ніцкае значэнне.

— Вы спалучаеце актыўную твор-чую дзейнасць з выкладаннем ў акадэ-міі і адміністрацыйнай працай. Як усё паспяваеце?

— За усё трэба плаціць сваю па-ну. Мне часта даводзіцца ахвяраваць асабмім часам, паўнаватрасім аплачанкам. Але шчырая цікавасць да сваёй справы матывуе рухашца на-перад.

— Дайце парад маладым — як знайсці сабе ў мастацтве?

— У кожнага свой шлях. Мой стыль фармаваўся натуральным чы-нам у працэсе творчай дзейнасці, я не шукала яго спецыяльна. Але ёсць яшчэ шмат напрамкаў і тэхнік, у якіх хацелася б паспрабаваць сябе. Такія эксперыменты могуць наклаасці свой адбтак на мой палыход да творчасці. Дзякуючы творчым пошукам змя-няецца ўспрыманне звыклых рэчаў, адкрываюцца новыя шляхі развіцця. Галоўнае, каб хпілі сілі і часу.

Але ёсць аўтары, якія сваямоу вы-будоваюць канцэпцыю, прыводзяць у адпаведнасць з ёй усе складнікі сва-ёй творчасці. І такі варыянт таксама мае права на жыццё. У любым выпад-ку, што б ты ні рабўў, ты робіш сябе.

Данііл ПІЎКАРЭЦ
Фота з архіва гераіні

Тэатр у новых умовах

Доля ўласных сродкаў у агульным аб'ёме фінансавання Брэсцкага акадэмічнага тэатра драмы летась склала амаль 50%. Як калектыву ўдалося дасягнуць такога паказчыка? Станоўчы вопыт быў разгледжаны на выніковай калегіі Міністэрства культуры.

Заслугам калектыву Рэспублікі Беларусь «Брэсці акадэмічна тэатр драмы ім. Ленінскага камсамола Беларусі» даўно заваяваў рэпутацыю асяродка культурнага жыцця першага рэгіёна. Ужо некалькі гадоў ім паспяхова кіруе Ганна Сенькавец.

— Ганна Уладзіміраўна, з чаго пачалася праца ў умовах фінансавання, вызначаных Указам №275?

— Гэта быў свайго роду выклік: мы пачалі актыўна шукаць формулу рацённа дасяжнай задачы. Для таго каб паспяхова перайсці на новую сістэму фінансавання, правалі аналіз бягучых мерапрыемстваў і магчымых рэсурсаў. Была перагледжана структура выдаткаў. Бюджэтыныя сродкі мы сталі выкарыстоўваць толькі на выплату заробатнай платы супрацоўнікам. Пастаноўкі, гастролі, камунальныя паслугі і тэжнінае абслугоўванне будынка пакрываў за кошт ўласных даходаў.

За мінулы год правалі 480 мерапрыемстваў, тэатр наведвала звыш 94 тысячы гледачоў. Усяго мы заробілі 2,2 мільёна рублёў. Доля ўласных сродкаў у аб'ёме фінансавання склала 49,2%. Дадзеныя па асноўных паказчыках за 2023–2024-ы дэманструюць рост у параўнанні з пераходным перыядам, удзяваючы, што значная частка сезона прайшла ва ўмовах маштабных рамонтных работ.

— Якія новыя формы выкарыстоўвалі, каб прывабіць гледацка-далатковае разабіжэнтнае фінансаванне?

— Мы пачалі актыўна прыцягваць спонсараў і партнёраў. Дзякуючы іх падтрымцы, а таксама ўласным даходам, да 80-гадовага

Сцена са спектакля «Бацькі і дзеці»

49,2%
доля ўласных сродкаў у агульным аб'ёме фінансавання Брэсцкага акадэмічнага тэатра драмы

Праект «Эйфарыя» стаў яркай падзеяй культурнага жыцця горада. У яго рамках адбылося пяць паспяхоўных канцэртаў сімфанічнага аркестра тэатра сумесна з таленавітай моладдзю Брэста. Важна адзначыць, што асноўнай мэтай была не камерцыйная выгада, а падтрымка маладых выканаўцаў і прыцягненне новай, маладой аўдыторыі. Нам удалося гэта зрабіць, што станоўча адбілася на развіцці тэатральнага мастацтва ў горадзе.

На працягу трох гадоў наш тэатр праводзіць Афіржэты баль. Ужо два гады запар яго ўдзельнікі становіцца медыцынскі работнікі і афіцэры Брэсцкага гарнізона. Таксама мы актыўна вядзем працу ў сацыяльных сетках Instagram, «ВКонтакте», «Фэйсбук». Летась абноўлены афішэйны сайт тэатра. Мы падтрымліваем адкрыты дыялог з журналістамі, пра што сведчыць колькасць публікацый у СМІ: 125 артыкулаў і 60 рэпартажаў.

Усю вышэйпералічаную працу мы праводзім для пашырэння нашай публікі. У 2024-м тэатр прадставіў увазе гледачоў восем прэм'ерных пастацовак і адзін адноўлены спектакль. У рамках міжнароднага супрацоўніцтва пры падтрымцы Міністэрства культуры Расійскай Федэрацыі створаны тры пастаноўкі на рускай мове: «Бацькі і дзеці», «Дастаеўскі, Гулеці» і «Паненка-сілянка».

— Раскажыце, дзе вашы супрацоўнікі павышалі кваліфікацыю і навукаюча новым тэхналогіям?

— Мы імкнімся выкарыстоўваць любыя магчымасці. У тым ліку звяртаемся па дапамогу і да расійскіх калег. Напрыклад, Тэатр-фестываль «Балтыйскі дом» у Санкт-Пецярбургу запачаў праект «Летняя тэатральная школа для маладых спецыялістаў

рускамоўных тэатраў краін СНД». У ім прайшлі навучанне тры нашыя работнікі. А ў снежні артыст драмы Міхаіл Лыч паўдзельнічаў у адукацыйным праекце па акцёрскім майстэрстве і сцэнічнай мове «Творчы практыкум. Звіняга-рал СТД Расіі».

На гэты год мы падалі заяўку на ўдзел у курсах павышэння кваліфікацыі ў Беларускае дзяржаўнае акадэмію мастацтваў, а таксама ў СТД Расіі — замовіць прыезд да нас спецыяліста для правядзення майстар-класа па сцэнічнай мове ў акцёрскім майстэрстве. У планах таксама далучыцца да міжнароднага праекта «Пецярбургскія тэатральныя майстры — 2025» па напрамку «Стварэнне спектаклю» і «Навучанне на базе тэатра для тэхнічнага персаналу».

— А якія важны творчыя планы?

— Сёння ў нас мяркуецца шэсць пастацовак. У сакавіку — прэм'ера спектакля «Восем кахаючых жанчын». Да 80-годдзя Перамоў мусім здадзіць ваенна-патрыятычны спектакль «Вера» і канцэрт Сімфанічнага аркестра сумесна з хорам маскоўскай Школы драматычнага мастацтва «У імя жыцця на зямлі». Не забываем і пра маленькіх гледачоў, якіх чакаюць дзве казкі.

Наш тэатр уключаны ва Усерасійскі гастрольна-канцэртны план у рамках праграмы «Вялікія гастролі». У чэрвені пакажам спектакль «Не пакідай мяне» ў Архангельску і Северазавінскае. Таксама мы падзеленыя забукі на ўдзел у пяці фестывалях. Плануюцца і абменныя гастролі з тэатрамі Беларусі.

Наперад шмат падзей — мы працягнем плённа працаваць і рэалізаваць гледачоў якаснымі спектаклямі.

Віктар ГАЎРЫШ
Фота з архіва тэатра

Кантактаваць па-фестывальнаму

XVIII Міжнародны маладзёжны тэатральны форум «М.@т.контат» разгорнецца ў Магілёве з 20 па 27 сакавіка. Што ў праграме? Якія цікавосткі чакаюцца?

З ПАЎНАЛЕЦЦЕМ!

— Цяперашні фестываль — 18-ы па ліку, — гаворыць намеснік дырэктара Магілёўскага абласнога драматычнага тэатра Вераніка Юргелас. — Гэта значыць, наш форум падшоў да паўналецця — цудоўная дата! І нагода не толькі для віншаванняў, але і для пэўнага асэнсавання, што і як наперадзе, у «дарослым» жыцці. Гэтая праблема так далейшага жыццявага і творчага шляху вельмі важная для моладзі, у пэўны момант яна закранае кожнага чалавек. А наш фестываль нават у назве ўтрымлівае слова «маладзёжны», бо арыентацыя найперш на маладых пастаноўчыкаў і гледачоў. Таму італьянскі форум шмат у чым вызначаны ўдзелам і вельмі хонацца, каб усё адбылося як мага лепш!

Папярэдняе статыстыка XVIII «М.@т.контат» — такая: на восем фестывальных дзён — 24 спектаклі з трох краін — Азербайджана, Беларусі, Расіі. Больш за ўсё будзе расійскіх калектываў — іх чакаеца 14. Беларускае спектакляў — 9. Яшчэ адзін — азербайджанскі. Упершыню прыязджаюць сем тэатраў — мы заўжды рады і старым, і новым сябрам, бо гадоўна на форуме — прыязнае сяброўскае атмасфера. Прычым на ўсіх фестывальных пляцоўках, а сёння іх, як і звычайна, чатыры: дзве нашы сцэны — асноўная і камерная, тэатр лялек і канцэртная зала «Магілёў».

— Дзя прадвядзення творчай лабараторыі, — працягвае размову гадоўны рэжысёр Магілёўскага абласнога драматычнага тэатра Каміля Хусаніава, — запрошана Яўгена Калеснічэна з Расіі. Яна выпускніца прафесара Генадзя Трасянецкага з Расійскага дзяржаўнага інстытута сцэнічных мастацтваў у Санкт-Пецярбургу. І ўжо ўдзельнічае ў «М.@т.контатце» ў 2018-м, калі разам з іншымі студэнтамі майстэрні Трасянецкага паказвала спектакль «Карова» на апавядання Андрэя Платонава. Праз два гады яна завяршыла навучанне і стала штатным рэжысёрам Рускага акадэмічнага тэатра драмы ім. Лермантава ў Абакане, дзе ажыццявіла сваю дэбютную пастаноўку. Адначасова яна з'яўляецца рэжысёрам Тэатральнай студыі для падлеткаў «ПроАрт» пры тэатры нашых тэатраў. Як бачыце, у ёсць не толькі цікавыя рэжысёрскія напраўкі, але і вопыт працы з моладдзю і трынаццацігадымі. З артыс-

Магілёўскі абласны драматычны тэатр

Сцена са спектакля «Заручыны» Рэспубліканскага тэатра Беларускага саюза мастацтвазнаўства, старшыня Беларускага саюза тэатральна-дэячэў Вераніка Ярмалінская. Другое — студэнткі Расійскага інстытута тэатральнага мастацтва (знакамітага ГІТІСа). Як заўважылі, будучыя штодзённым абмеркаванні ўбачаныя спектакляў запрошанымі калектывамі розных уростаў. Такія падходы скіраваны на якасць аб'ектыўна ацэнкі і адпаведна, выхаванне публікі.

НАШ СКЛАДНІК

тэмы нашага тэатра пятам сёлетняга форуму яна паставіць эскізы варыянт гогольскага «Шыняля». Планавацца, што Яўгена зробіць эскіз з разлікам на жаночае выкананне: для гэтага спатрэбіцца знайсці новы палыход да выдомай аповесці. Дарэчы, рэпетыцы будучы праходзіць у памяшканні мастацкай майстэрні, бо іншыя сцэнічныя пляцоўкі ўсёй фестывальнай занятыя. А вынікам стане паказ зробленага ў межах фестывальнай лабараторыі і далейшая праца над спектаклем, які, магчыма, папоўніць рэпертуар нашага калектыва.

Падобная «лабараторыя» пастаноўкі з паўнаартарным працягам і ўключэннем спектакля ў афішу сталі яшчэ адной добрай традыцыяй форуму. Летась на ім ажыццявіліся адразу дзве эскізыны працы — і абедзве перараслі ў далейшае супрацоўніцтва. «Гульцы» Данііла Сухава па аднайменнай п'есе Гоголя мелі прэм'еру яшчэ ў канцы сезона і ўключаны ў праграму «М.@т.контат-2025». Яшчэ адзін рэжысёр леташняй лабараторыі — Уладзімір Чухлаўцаў — ажыццявіў камедыю «Нуд святога Антонія» Метэрлінка. Атрымаўся вясёлы, іксіны кампактны прэм'ера аб'ёмнае 7 сакавіка, і адзін з паказаў праходзіць акурал напірададні фестывалю, літаральна паірададні яго. Гэта сімвалічна, бо ліманструе ролю творчых лабараторыяў у агульным развіцці фестывальнага тэатральнага руху, а таксама ў творчым супрацоўніцтве нашага тэатра з маладымі рэжысёрамі, папярэднямі творчых дэлягатаў нашага тэатра, у назапашванні новага рэпертуару.

Надзея БУЦЬКІВІЧ
Фота Уладзіміра ШТАКА
і з архіва тэатра

Удумліва і натхнёна — да мары

Арына Чырыца — стыпендыятка спецыяльнага фонду Прэзідэнта Беларусі па падтрымцы таленавітай моладзі, прызёр шматлікіх рэспубліканскіх і міжнародных конкурсаў — распавядае пра шлях у прафесію і сакрэты поспеху.

— Арына, адкуль з’явілася любоў да музыкі?

— Дзіўна, што з чатырох пакаленняў нашай сям’і ажно 14 чалавек прывялілі сабе педагогіцы ў разнастайных галінах, але сферу музыкі абіраўі бокам. Наватарам стаў старэйшні брат Іван, які асвоў кларнет. Шкаваць да творчасці зарэзаліся дзяткуны яму. Ужо ў дзевяці гадоў казала ўсім, што стану музыкантам! Многія не напавалі значэння гэтым словам. Але я сур’ёзна настроілася на працу.

— Як складуся шлях да запаветнай мэты?

— Пачалося ўсё з флейты. Але па патрабаванні брата, які чамусь разгледзеў у мяне саксафоніку, паступіла на апапавенне кірунак у мінушую дзяткую музычную школу мастацтваў №14. Сустрэла там Вольгу Вітал’еву Селівонік — педагога з вялікай літары, маю пупаводную зорчачку. Бязмерна ўдзячная ёй за цяперашняе і малярнае саўвяданне, веру ў мае сілы, настаўленні і дальнабачнасць, падтрымку да апошняй секундачкі! Цяпер працягваю ўласканальвацца ў Музычным вучылішчы імя Гіесінава ў Маскве, дзе атрымліваю кваліфікацыю артыста і выкладчыка.

— Важным фактарам развіцця з’яўляецца сцінчая дзейнасць. Калі вы зрабілі першы крок у гэтым напрамку?

— Падчас адкрытага рэгіянальнага фестывалю-конкурсу “Шані”, дзе ўзяла дыплом лаўрэата II ступені. Тады мне было восем гадоў. Гэта перамога з натхніла на далейшае развіццё эдаксінасці. Дысцыплінаванасць, мэтанакраўванасць, працавітасць, удумлівае і адказнае ставленне да заняткаў прывяло да годных вынікаў. Высокі ўзнагароды ўдалося заваяваць у такіх буйных рэспубліканскіх і міжнародных конкурсах, як “Святая саксафона — 2024”, JAZZ-TIME у 2023-м, Grodno Young Jazz і “Сярэбраныя фанфары” ў 2022-м, “Музыка назваі” і Tutti-jazz у 2021-м і многіх іншых.

“Асабліва ўклад у маё творчае станаўленне ўнеслі моцныя настаўнікі — сапраўдныя прафесіяналы, якіх пашчасціла сустраць у школе і вучылішчы.”

— Якія важныя высновы зрабілі для сабе пасля шматлікіх спаборніцтваў?

— Распавядаючы меркаванне, што ўдзельнікі дзяткіна на пераможцаў і тых, хто праіграў. Не згодная з такім падыходам. Любы конкурс — каласальны вопыт, асабліва атмосфера і кваліфікацыя адчування сілы, магчымасць праявіць свае эдаксінасці і атрымаць асаду да праграмы іншых выканаўцаў, адкрыць нешта новае. Гэта неацэнны дар, які дастаецца табе незалежна ад вынікаў ці нізкіх адзнак журы.

— Вынік пазыўнага падыходу і стараннасці — блискучае выступленне на III Рэспубліканскім адкрытым конкурсе выканаўцаў на духавых і ударных інструментах імя В.В. Волкава...

— Удзельнічала ў спаборніцтве яшчэ ў 2021 годзе. Даішла да другога туру, але заваяваць прызавое месца не ўдалося. Затое ў 2024-м зарыла нарэшце “гешталт” са званнем лаўрэата I ступені. Гэта было ярка, феерычна, дзяткуна, крапанька, называліся Вялікая арганізацыя і святотная атмосфера — заслуга работніцкай мінскай ДМШМ №14, на базе якой рэалізуюцца мерапрыемствы. Удзячная, у прыватнасці, дырэктару Генэду Іванавічу Пінчуку, за вучу Інэсе Іванавне Клеўжыц, загадчыка аддзялення драўляных духавых інструментаў Анатолію Васільевічу Яйчуку.

— Калі зазірнуць у будучыню, то вы...

— Зараз мая гадоўная задача — паспяхова скончыць вучылішчы. Імянуся да актыўных аркестравых і сольных выступленняў, узлезу ў цікавыя праекты, у прыватнасці ў Міжнародным конкурсе саксафоністаў імя А.К. Глазунова ў Маскве.

— Якія магчымасці адкрыліся дзяткуна перамога?

— Я апынулася на вялікай сцізне Беларускай дзяткунай філармоніі падчас справадзанага канцэрта мінскай дзяткунай школ мастацтваў “Мы — дзяткіна”. А самае галоўнае — прасуджэнне прэміі спецыяльнага фонду Прэзідэнта Рэспублікі Беларусі па падтрымцы таленавітай мо-

ладзі. Нечаканая і прыемная навіна аб узнагародзе засяла мяне ў Маскве. Безумоўна, прызначанне на такім узроўні матывуе на далейшую працу! Вельмі ўдзячна Прэзідэнту Рэспублікі Беларусі і радзе спецфонду за увагу.

— Хто дапамог дзяткуна выскокай планкі?

— Асабліва ўклад у маё творчае станаўленне ўнеслі моцныя настаўнікі — сапраўдныя прафесіяналы, якіх пашчасціла сустраць у школе і вучылішчы. Велізарная ў дзяткуна і роля бацькоў. Яны заўсёды суправаджалі мяне на конкурсах, слухалі ўсе выступленні, падтрымлівалі і давалі парадзі. Дзяткуна маме кожны сцінчыны вобраз выглядаў унікальна, а касцюм падбіраўся пад характар кампазіцыі. Натхнілі таксама выбітныя музыканты: Мікіта Зімін — адзін з найярчэйшых праддзяткунай рускай школы акадэмічнай ігры на саксафоне, Марсэль Мюль — заснавальнік французскай школы, дзяткуна выканаўца Кені Гарэт, кампазітар Дэвід Сэнбарн і непаўналітны Луі Армстрэнг.

— Зараз мая гадоўная задача — паспяхова скончыць вучылішчы. Імянуся да актыўных аркестравых і сольных выступленняў, узлезу ў цікавыя праекты, у прыватнасці ў Міжнародным конкурсе саксафоністаў імя А.К. Глазунова ў Маскве.

— У перспектыве спадзяюся прадстаўляць Беларусь на сусветнай сцізне, а таксама перадаваць назпашаны досвед малодшаму пакаленню. За ўсім гэтым стаіць працяглая і ўпартая праца. Трэба запасціся цяпершнім і дысцыплінай, каб ажыццявіць усе задушкі!

Валета ГРЫКВЕЧІ
Фота з архіва герані

Падчас музычнага арт-праекта “Саксафоніяна-2023” (Гродзенскі дзяткунай каледж мастацтваў)

Крок да прафесіі

Адзіны дзень адчыненых дзяткуна ў рамках агульнарэспубліканскай акцыі “Я выбіраю прафесію” запланаваны на 22 сакавіка. У Беларускай дзяткунай універсітэце культуры і мастацтваў мерапрыемства пройдзе другі раз: насьняная праграма чакала пачатку абтўрэнта і на пачатку месца.

Святотная атмосфера панавала ў спагартына-культурным цэнтры універсітэта з самага ранку. Гасцей сустракалі творчыя калектывы, высеілы клоўны і ветлівыя валант’еры, якія раздалі квіткі латарэй і дапамагалі з навігацыяй.

Урачыста адкрыццё аб’явіў “Гімн БДУКМ” у выкананні моладзевых сімфанічнага аркестра пад кіраваннем Анастасіі Кузіна і вэкальнай групы “Універсум”. З прывітанымі словам да гасцей звярнулася рэктар Наталія Карчэўская, якая распавяла пра адукацыйную праграму, перспектывы для выпускнікоў. Пасля афіцыйнай часткі абмерцвання з бацькамі замілі наведвальнікі інтэрактыўнай пляцоўкі, што арганізавалі фотакўльтуры і студэнцкія арганізацыі. Шмат каго зацікавілі майстар-класы па грэме, дзяткуна-прыкладным мастацтве, танцавальнай аэробіцы, выканальніцкім мастацтве. Прынялі ўвагу школьнікаў і прэзентацыя курсу падрыхтоўкі да ўступных іспытаў. Тэматычныя фотазоны, віктарыны, гульні і догуставыя кандытарскай прадукцыі з універсітэцкай сталовай — усё красамоўна распавядала пра перавагі навучання ў БДУКМ.

Не менш карысным месцам былі і мерапрыемствы 22 сакавіка. Паўтарыма з арганізацыямі — заказчыкам каледж, дзяткуна аб усіх тонкасках унутранага экзамену “творчасць”, высеіліся асабліва паслушныя на мэтавым лагаворы — адказы на гэтыя і іншыя пытанні, а таксама іскрава ўражанні дапамогуць абтўрэнтам прыняць правільнае рашэнне ў выбах будучай прафесіі.

Спадкаемцы традыцый

Кафедра дзяткуна-прыкладнага мастацтва Беларускай дзяткунай універсітэта культуры і мастацтваў адзначае 30-годдзе.

Кераміка, саламапляценне, ткацтва, батык, валіанне, выцінанка, разьба па дрэве — да бібліёте ў галерэі “Універсітэт культуры” зладзілі выставу “Спадчынасць”.

ПОСПЕХІ І ДАСЯГНЕННІ

Сёння на кафедры шчыруюць дзяткуна педагогаў і тры супрацоўнікі вучэбна-дапаможна персаналу, два педагога маюць вучоную ступень доктара навук і званне прафесара, чацвёрта — ступень кандыдата навук, трое — званне дацэнта. Супрацоўнікі забяспечваюць выкладанне 24 акадэмічных дысцыплін, кіруюць вучэбнай і вытворчай практыкай, акрамя вучэбна-металічнай вядуць навукова-даследчую, творчую і выхавальную работу. Педагогі паспяхова рэспрацоўваюць традыцыйных рамястваў і народнага мастацтва як асновы нацыянальнай мастацкай школы, а таксама ўдзельнічаюць у дзейнасці дзяткуна навукова-даследчых лабараторыяў універсітэта: “Народныя касцюм” і “Народная рамяства беларусаў”.

ЭТАПЫ СТАНАВЛЕННЯ

Спецыяльнасць “Народная творчасць” (спецыялізацыя “Народныя рамяства”) ўпершыню на працы СССР была ўведзеная ў 1990-м у Мінскім інстытуте культуры. Кваліфікацыя “мастар народных рамястваў”, якую атрымлівалі выпускнікі, прыцягнула ўвагу вялікай колькасці навуцэнцаў вучылішчаў мастацкага профілю, каледжаў, ліцеяў, агульнаадукацыйных сярэдніх школ з мастацкім ухілам. Праз два гады пачаўся набор студэнтаў на зачэковую форму навучання, а ў лютым 1993-га было сфарміравана адпаведнае структурнае падраздзяленне. Паступова на кафедры аформіўся прапаэдольны калектыв педагогаў, ядро якога ўтварылі навукоўцы і даследчаныя творцы розных спецыялізацый: мастацкага тэкстылю, керамікі, саламапляцення і выяўленчага мастацтва.

Кафедрай падрыхтавана значная колькасць высокапрафесійных спецыялістаў, якія працуюць на ныве педагогаў, творчай і навуковай дзейнасці і працягваюць работу па адраджэнні, захаванні, развіцці і трансфармацыі традыцыйнага народнага мастацтва ў сучаснакультурнай сферы сучаснага грамадства. Галоўная задача педагогаў кафедры — падрыхтоўка малых спецыялістаў, якія на аснове трывалай агульнаадукацыйнай падрыхтоўкі зольныя творча пераасановаць багацце нацыянальнай сучаснай спадчыны і ажыццявіць новыя алкрышчы ў галіне сучаснай культуры і мастацтва.

ПАДСУМАННЕ ПЛЭНУ

Студэнты займаюцца ў профільных майстарскіх керамікі і ганчарства, ткацтва і вышыўкі, габелену, батыку, саламапляцення і роспісу, рэстаўрацыі

творы дзяткуна-прыкладнага мастацтва, малюнку, жывапісу, кампазіцыі, скульптуры, колеразнаўства, пластанатоміі. Значнае месца ў рабоце кафедры адводзіцца эксперыментальна-творчай працы педагогаў са студэнтамі. Выставы работ і абарона дыпламных праектаў праходзіць у мастацкай галерэі “Універсітэт культуры”.

За гады існавання кафедры дзяткуна-прыкладнага мастацтва абдылося 30 выпускніку студэнтаў дзяткунай формы навучання і 27 — зачэковай. Неаднаразова выпускнікі рабіліся стыпендыяткамі спецыяльнага фонду Прэзідэнта Рэспублікі Беларусі па падтрымцы таленавітай моладзі, а таксама — пераможцамі міжнародных і рэспубліканскіх конкурсаў.

У экспазіцыі, якая працуе з 25 лютага да 15 сакавіка, прадстаўлены работы студэнтаў і выкладчыкаў кафедры, а таксама выпускнікоў розных гадоў. “Спадчынасць” дэманструе творы, што выкананы ў такіх тэхніках, як кераміка, саламапляценне, ткацтва, батык, валіанне, выцінанка і разьба па дрэве.

Антон РУДАК
Фота аўтара

На фото: 1. Фрагмент “Мост закаханых у мястэчку Лёзна”. Ірына Цярэшэва. 2. “Галубная песня”. Вольга Сінюска. 3. “А Вы не з Віцебска?”. Ірына Цярэшэва. 4. “Родная душа”. Лявон Цярэшэва. 5. “Вавёрка”. Алена Гураская, Ангеліна Рак.

На фота: сцэны са спектакля

Пяць букетаў за вечар

Наведвальніцы ТЮГа атрымалі з нагоды 8 сакавіка “Букет”. Нават не адзін, а адразу некалькі — і запар, і нават разам. Як паказалі першыя прагледы, спектакль мае карыстацца неверагодным попытам.

АД П’ЕСЫ ДА СПЕКТАКЛЯ

П’еса “Букет” маладога, але ўжо не аднойчы ўганараванага расейскага драматурга Яны Старауб-Афанасавой вельмі прыдатная для антрэпразы. Дзве дзеі пабудаваны на п’юрторнасіі сітуацыі, дзе агросар і ахвяра мяняюцца месцамі. У астатнім усё заснавана на дыялогах-спрэчках, што патрабуюць актёрскай пераканаўчасці. Таму ў спектаклі моцна быць занятыя ўсяго дзве артысткі (пажадана зорных) на двух эпізодах, і ў далатак — папярэдні запіс відэатэлефанаванняў.

Маскоўскі рэжысёр Аляксандр Несцераў не абмежаваўся гэтым мінімумам і зрабіў паўна-вартасную тэатральную пастановку, вышчынуўшы з п’есы ўсё, што магчыма і нават немагчыма. Літаратурны тэкст атрымаў значную рэдактуру з гульняй слоў, крыху змяніўшы фінал, даліся дакладныя мінскія назвы, адрасы, што робіць аповед “праўдзівым” і яшчэ больш смешным. Актёрскі склад папарыўся да левых пар: апроч бацькоў, іх дачка Каця з жаніхам Маяісам.

Мастак ТЮГа Ларыса Рудэва стварыла шматзруковую сцэнаграфію на некалькі лакаўш. На першым плане — фрагментарныя абрысы гарадской кватэры: стол, два крэслы, каняпка, частка сцяны з неакладнымі шпалерамі. На другім — пляцоўка для імітацый музычна-танцавальных установак, што сталі прыкметай несцэраўскага почырку. Рэжы-

сёр візуалізуе ўспаміны герояў (гэдавож паход у кіно — і са-зідзіца, бы ў кінатэатры), скар-растоўнае інтэрактыў (выклал актёрскаў у залу і неспералны зверот за парадай да гледачоў), робіць укрупненне лямпацкі пад-пабенствам лэйтматыву, пашыра-е відэаўключэнні: маўляў, героі глядзяць Першы псіхала-гічны канал, сентэнцыі знога звернуты ў залу, а ў ролі відуча-га — сам пастаноўшчык.

Спектакль азначаны як “іскрамётная камедыя пра каханне”. Але ж ахоплівае куды бо-льшую тэматычную амплітуду — ад рэўнасці-недаверу-ніванасці да паразумення. Закранае пра-блематыку бацькоў і дзяцей, па-пярэджае пра магчымы пераход жывога жыцця ў віртуальны фармат гадзяткаў, матывуе на засаенне чагосьці новага — у любовім узросце. І ў выніку ста-новіцца не проста пра каханне, а пра важнасць рэальных чалавеч-зых зносін і ўмення дамаўляцца. Але ж дэляма! У рэальнасці героі толькі і робіць, што сварацца, абражаюць адно аднаго. А вось віртуальны “ўключэнні” са з’яўленнем дачкі і яе абран-ніка вымушаюць бацькоў іма-гываць добрую сямей-ную атмасферу. Так што відэа-зв’язь можа быць і выратаваннем.

Фінал канчаткова пе-рэкласае аповед ад по-бытавай лініі на сімвалі-злічную. Усе прадметы ўзімаюцца ў паветра і знікаюць пад каласнік-мі — застаецца толькі зор-нае неба як знак дунання душы, перавагі эмайшайнага, ду-хоўнага над матэрыяльным.

Спектакль ярка выяўляе найлепшыя якасці артыстаў, дэманструе як імгненныя пераключэнні настрою, так і доўгае знаходжанне ў адным псіхалагічным стане.

ПАСТАНОЎЧА-АКЦЁРСКІ БУКЕТ

Пры ўсёй сімваліцы, рэжысура, што зусім не дзіўна, скіравана найперш на актёрскаў. І справа тут не толькі ў п’есе, але і ў тым, што Несцераў — муж знакамітай Ноньы Грышавай і часта ставіць менавіта на яе дастаткова гадзіца лістападаўскай паказ у канцэртнай зале “Мінск” гастрольнай камедыі “Шпі-ёны назаўжды”. Пяцёршані — Гісторыя пераконнае, што артысты нашага ТЮГа ні-як не саступаюць расейскім зоркам. Спектакль ярка выяўляе іх найлепшыя якасці, дэманструе як імгненныя пераключэнні настрою, так і доўгае знаходжанне ў адным псіхалагічным стане — раз’юшаным, калі вельмі важнай становіцца зна-стайнасць адзення, умение лагічна абдуваць агучнае развіццё.

Заслужаная артыстка Бе-ларусі, дырэктар тэатра Ве-ра Паліакова-Макей (Надзя) ў адзін з момантаў хаваецца за каналай і паказвае трыны па вобразам “тэатр рук”. Ге-наль Гаранскі (Косця) за-ўзята круціць складаныя эле-менты брэйк-данса. Абодва віртуозна відучь свае ролі, не адпускаячы гледча нават у моманты стоп-кадраў, калі ўвага пераключаецца на ган-цавальныя інтэрмедыі (Мар-гарыта Кісільгіт, Андырай Дука) і шчыра дэкарыялі-зуюцца адоранай творчай моладзі.

Харэограф Кірыл Бал-трукоў апошнім часам спе-цыялізуецца на сучасных напрамках, але пачынаў ён калісьці менавіта з бальных танцаў. І зладзіў у спектак-лі своеасаблівую энтык-лапедыйу гэтага кірунку,

знайшоўшы тые рухі, што вымушаюць ускрымаць дра-матычных артыстаў лаўра-татамі прэстыжных бальных конкурсаў. Да ўсяго праз тые нумары можна зладзіцца, як малядыя пазнаёмліся і як іх стасункі развіваліся. Му-зыка — у запісе Прэзідэн-цкага аркестра Беларусі на-чале з Віталіём Кульбаковым. Фінальныя песні — у жыўым выкананні гаўлоўнай гераіні, да якой далучаюцца астатнія.

РУЖА Ў ПРАГРАМЦЫ

Дэталёва прадуманасць спектакля албіваецца і на яго праграмы, дзе маліна-выя парашут перагукваецца з такімі ж кветкамі. Аркушык складзеныя справаным кулёчкам, унутр далізе-на паперка з намалёванай чырвовай ружой. Чым не сапраўдныя сіціплы букетік? А на зваротным баку ружы напісана напаяжартоўная парада, якая, тым не менш, мае рашыю: падарыце ва-жаму для вас чалавечу букет з той колькасцю кветак, што адпавядае лічбам ва-шага месца ў зале, — і “шуд не прамусціць сабе чакаць”. Гэ-ту ідэю можна было б пра-цягнуць, запрашаючы ў фе-андагільную кветкамі — на-кішталі таго, які дзіячыч спектакліў часткам пры-маіркоўваць прадлаж інакш і прысмакаць. Хтосьці набу-дзе кветкі ў антракце — для ўлюбённых артыстаў. А хтосьці пасля прагледу — для блізкіх. Тады на выхадзе з тэатра букетаў у гледачоў можа быць адно пяць п’еса, спектакля, праграма, букет талантаў — і жыцця кветкі.

Надзя БУЦЬКІЧ
Фота Уладзіміра ШЛАПАКА

У рытмах джаза

Статус культурнай сталіцы Беларусі сёлета мае горад Іванава. Ганаровы тытул не толькі падкрэслівае багатую спадчыну мясцовасці, але і дае новы імпульс развіццю творчых ініцыятыў. Эстрадна-джазавы ансамбль Minimal Groove Band, які дзейнічае пры раённым Цэнтры культуры і народных традыцый, — адзін з яркавых прадстаўнікоў музыкальнай супольнасці рэгіёна. Аб здабытках і планах калектыву распавёў яго кіраўнік Яўген Шыроў.

ІНТАРЭС ДА МАСТАЦТВА

Ансамбль нездарма стаў часткай урачыстай п’юрмоніі адкрыцця рэспубліканскай акцыі “Іванава — культурная сталіца Рэспублікі Беларусь — 2025”, якая адбылася 22 лютага. Бо гэтым дзейнасць гурта ў рамках вялікага творчага праекта не абмяжоўваецца.

— Калектыву зноў возьме неспералны ўдзел у арганізацыі і правядзенні II Міжнароднага фестывалю джазавай музыкі “Янаў Джаз 2025”. Упершыню мерапры-емства адбылося ў 2024-м і першапача-кова задумалася як біенале. Але статус культурнай сталіцы ўнёс свае карэктывы — мы вырашылі не чакаць два гады і правесці свята сёлета. Гэта добры шан-ці для “раскачкі” нашага форуму. Таксама абмяркоўваецца магчымаасць сольнага канцэрта ансамбля ў канцы года, — дэ-ляцца планами Яўген Аляксандравіч.

На думку кіраўніка Minimal Groove Band, творчая дзейнасць у Іванава актывна развіваецца.

— Інтэрэс да культуры ў нашым горадзе працягла расці. Відэама, 2025-ы — аса-блівы, але работа над мастацкімі праекта-мі ідзе пастаянна. Відучыя калектывы абнаўляюць рэпертуар, удасканальваюць майстэрства, а ўлады аказваюць пад-трымку ў плане матэрыяльна-тэхнічнай базы. Наш ансамбль уносіць свой уклад у умацаванне іміджу горада, бо джа-завыя суполкі — рэдкасць нават на ўзроўні вобласці, — распавядае Яўген Шыроў.

СТЫЛЯВЯ АСАБЛІВАСЦІ

Ансамбль з’явіўся ў 2011-м з ініцы-ятывы былога начальніка аддзела ку-льтуры Іванаўскага райвыканкама Уладзіміра Шалогоўца, які, на жаль, ужо пайшоў з жыцця. У 2015-м гурт атрымаў званне “Народны”. За ча існавання склад калектыву неадна-разова змяняўся, і сёння ён уяўляе сабой унікальнае спалучэнне інструментаў: рытм-секцыя (электра- і бас-гітара, клавійшы, перкусія, ударныя), тры ду-хавыя і скрыпка.

Назва таксама мае сваю гісторыю. — Я прадумаў такое імя ў 2012-м, калі рыхтавалі першы сольны кан-цэрт. Groove — знак якасці ў музы-цы, тое, што “качае”. У джазе і року гэтае слова выкарыстоўваецца па-стаянна. Але тады ў нас было мала досведу, мінімальны гурт — вось і нарадзілася назва Minimal Groove Band, — тлумачыць Яўген Шыроў.

Асаблівасць почырку ансамбля пра-яўляецца ў рэпертуары, аранжы-роўках і салістычных імправізацыях. Дарчы, паслухаць калектыву можна будзе 25 красавіка ў Баранавічах на фестывалі Brand New Jazz, затым — на “Янаў Джаз 2025”, які музіць адбыцца 14 чэрвеня.

РАЗВІЦЦЕ ПРАЗ РЭПЕРТУАР

Выбар кампазіцый патрабуе ўважлівага падыходу. Штогод ка-лектыву рытуе дзве-тры скла-даныя інструментальныя кон-курсныя п’есы.

— Раней гэта былі біг-бэн-давыя свінгі і шафлы, ціпер больш схіляемся да сучаснага джаза. Астатнюю праграму ста-раемся зрабіць даступнай для шырокай аўдыторыі, — расказвае Яўген Аляксандравіч.

Значная частка рэпертуару пра-ходзіць праз аўтарскую аранжы-роўку. У розныя перыяды калек-тыву спрабаваў ствараць уласныя кампазіцыі.

З 2012 па 2014-ы мы разам з Андрэем Зайнам, адным з кі-раўнікоў ансамбля таго часу, пісалі аўтарскія творы, пера-важна ў стылі фанк. Нам уда-лося прадставіць іх не толькі на

канцэртах, але і на конкурсах, дзе наша гуначне атрымала высокую ацэнку ка-лель-музыкантаў. Магчыма, у будучыні мы вернемся да гэтых распрацовак, — паведамаў Яўген Шыроў.

Гурт актывна працуе з моладдзю, прыцягваючы юных музыкантаў да су-месных выступленняў. З 2023-га да ка-лектыву на пастаяннай аснове далучы-ся вучань Шыроўца Павел Лось, які скончыў Баранавіцкі музычны каледж на класе электрагітары.

— Мы — настаянікі школы мастацтваў, таму стараемся прывіваць дзецям любоў да джаза. Таленавітыя выпускнікі нашых музыкантаў уступаюць у склад ансамбля, а найлепшыя вучні выходзяць з намі на адну сцену, і гэта пулоўная трашчына, якую хочацца захаваць, — адзначае Іван Шыроў.

ФЕСТЫВАЛІ І АМБІЦЫІ

Калектыву ўдзельнічаў у многіх прэ-стыжных фестывалях, сярод якіх “Гро-на Джаз 2017”, “Джазавыя вечеры ля Рагачы” ў Мінску, Art Jazz Cooperation у Луцы, Jazz May 2023 у Пензе.

Што датычыцца планаў, у Яўгена Шыроўца ёсць запавятная мара: — Гаўлоўна — захаваць стабільнасць складу. Хочанна, каб музыканты заста-валіся ў горадзе і ў ансамблі, а “Янаў Джаз” з году ў год становіўся ўсё больш маштабным.

Minimal Groove Band не проста гурт, а візітная картка джазавага Іванава. І мяркуючы па амбіцыях яго ўдзельні-каў, назва сёлётай культурная сталі-цы яшчэ не раз прагучыць на музычнай карце Беларусі і за яе межамі.

Ганя КАЛІНІНА
Фота з архіва калектыву

Тут будучь захаваныя і сляды пазнейшых падзей — нямецкія доты, прыбудаваныя да сцен падчас Першай сусветнай вайны, калі праз мястэчка праходзіла лінія фронту. Прыведзеныя да ладу рэшткі замка могуць зрабіцца акурат той разнаккай, якой не стала, каб турыстычны патэнцыял Крэва выйшаў на новы ўзровень.

Як адзначыў намеснік міністра культуры Сяргей Саракан, на 2025 год прагледжана фінансаваныя работ на тэрыторыі парка з рэспубліканскага бюджэту на суму 1,84 мільянаў рублёў. Сёлета плануець скончыць растаўрацыйныя работы па паўднёва-ўсходняй сцяне, закаляцаваўшы перыметр замка, пасля чаго можна будзе прыступаць да добраўпарадкавання прылеглай тэрыторыі.

Вядучыя навуковы супрацоўнік аддзела гісторыі Беларусі IX—XVIII стагоддзю і археаграфіі Інстытута гісторыі Нацыянальнай акадэміі навук Алег Дзярновіч паведаміў, што нілаўна быў раскапаны красевульскі камень закладкі трэцяй замкавай вежы. Сама гэтая вежа была пабудаваная пазней за дзве астатнія, і доўгі час пытанне яе існавання заставалася дыскусійным.

ГІСТОРЫЯ АДНАўЛЕННЯ

Работы па часовай кансервацыі на Крэўскім замку распачаліся ў 2017-м у рамках Дзяржаўнай праграмы “Культура Беларусі”, талы замкавую вежу накрыў дахам. З тады пачаўся выкананні кансервацыйныя трох сцен і вежы, а ў чэрвені 2018 года былі распачатыя пастаянная кансервацыя і аднаўленне паўночна-заходняй сцяны. Цяпер праводзіцца кансервацыя паўднёва-ўсходняй сцяны. У будучыні плануецца растаўрацыйныя вежы і яе прыстасаванне пад музейную экспазіцыю, а таксама рэканструкцыя з прыстасаваннем пад адміністрацыйнае памяшканне будынка сінатога пачатку XX стагоддзя, які размешчаны побач з замкам.

Яшчэ на пачатку 2017-галя сцен замка былі праведзеныя геалагічныя даследаванні — талы замкавы падворак часткова расчысцілі ад буйных камяней для пад'езду тэхнікі, якая зрабіла свідраванні і ўзляў ўзоры грунту. Геалагічныя даследаванні праводзіцца з мэтай высветліць, ці дастаткова моцныя сцены, ці не абрынуцца яны ў працэсе рэканструкцыі.

Цэгла для вонкавай кладкі сцен выраблена амаль уручную, каб максімальна адпавядаць выгляд старай муроўкі. Сцены адносна добра захаваліся ўнізе, але чым вышэй, тым яны танчэйшыя, камяні і цэгла з часам вылятаюць і асыпаюцца. Уверсе старую цэглу часта даводзіцца разбіраць і класці новую. Для ўмацавання сцен ўнізе выкарыстоўваюцца таксама камяні. Вышыня сцен, якія захаваліся, — да дзевяці метраў. У паўночна-заходняй сцяне, між іншага, адноўлены адзін з двух праёмаў, праз якія ў замак трапіла вада, — мяркуецца, што на падворку быў валадзям, якім карысталіся жыхары замка.

Вяртанне трэцяй вежы

У Крэве Смаргонскага раёна працягваецца кансервацыя муроў аднаго з самых адметных і знакавых помнікаў краіны, якія адраджаюць сёння, — замка канца XIII — пачатку XIV стагоддзя.

Сляды мінуўшчыны

Вежа крэўскага замка ўяўляе з сябе данжон і выкарыстоўвалася як для абароны, так і ў якасці жылля. У выпадку аблогі данжон мог быць перавораны ў аўтаномны цэнтр абароны: калі разабраць ці спаліць драўляныя галерэі, то ўваход у вежу на ўзроўні тронга паверхі робіцца недаступным для ворага. Данжонаў, якія захаваліся цяга б часткова, на тэрыторыі Беларусі ўсяго два. Другі — славуца вежа ў Каменны, што размешчана асабліва. Таму крэўскі данжон — адзін з сваім родзе: да яго прымыкаюць муры. Экскурсаволам ёсць што распавесці гасцям замка: менавіта ў гэтай вежы быў залушаны ў 1382 годзе на загад вялікага князя літоўскага Ягайлы яго дзядзька і канкурэнт у барацьбе за княжачы пасад Кей-стут, і менавіта алясюль толькі цудам здолеў уцячы яго сын Вітаўт. На другім ярусе, хутчэй за ўсё, захоўвалася зброя, на трэцім ярусе размяшчаліся княжыя пакоі, а на чашчёртым — ламавая царква. Пасярэдзіне ярусаў вежы стаяў апорны слуп, на які абпіраліся гатычныя нервюрныя скляпенні. Сцены ярусаў былі ўпрыгожаныя — археолагі знаходзілі тут багата рэштак тынкоўкі са слядамі роспісу. Адметна, што замак у Крэве быў адным з апошніх на тэрыторыі Беларусі, які будаваўся яшчэ для абароны толькі ад халоднай зброі — агнястрэльнай з явілася пазней. Пра гэта сведчаць знойдзеныя падчас археалагічных раскопак у замак так званыя балты — накіраваныя ад ступі для арбалетаў.

Звёда ад вежы, калі глыдзель звонку, можна пабачыць масіўны контрфорс — выступ са сцяны, які робіць яе больш устойлівай. Гістарычна яго тут не было, ён з'явіўся толькі падчас кансервацыі, якая праводзілася польскімі ўладамі ў 1929 годзе. Акрамя контрфорса, сляды міжвежанай кансервацыі можна бачыць на замкавай вежы — навейшая цэгла вылучаецца сваім чырвоным колерам. Работы ў міжвежаных галы абмежаваліся кансервацыйныя, растаўрацыйныя вежы і сцен палікі не праводзілі.

У леташнюю “Ноч музеяў” адкрылася экспазіцыя ў Малой вежы, прысвечаная гісторыі Крэва падчас Першай сусветнай вайны. Менавіта тут кайзераўскія салдаты абсталявалі доўгатэрміновы агнявы пункт, сляды якога былі захаваныя пры растаўрацы. Цяпер тут можна пабачыць артафакты Першай сусветнай, адшуканыя падчас археалагічных даследаванняў на тэрыторыі замка. Сляды той вайны дагэтуль застаюцца арганічнай часткай крэўскага жылля. Так, яшчэ адзін нямецкі агнявы пункт можна знайсці праз дарогу ад замкавай брамы, ля сцен сінатога, проста на падворку ў мясцінах жакарору. Цікавае спалучэнне сярэднявечных умацаванняў і фартыфікацыі пачатку XX стагоддзя таксама можа прывабіць у Крэва аматараў вайскавай гісторыі — тым болей што ў ваколіцах мястэчка ёсць яшчэ багата іншых слядоў Першай сусветнай з жалеза і бетону — доты, бункераў, артылерыйскіх пазіцый.

Антон РУДАК
Фота аўтара

Ала Аляксандраўна — педагог дадатковай адукацыі, працуе з дзесцімі ў гарадскім цэнтры карэкцыйна-рэзвіваючага навучання і рэабілітацыі ў Узначальнае грамадскае аб'яднанне магілёўскіх рамеснікаў “Шчырая майстрыня”. А ўвесь вольны час аддае любімай хобі — саломаліценню.

ЯБЛЫК АД ЯБЛІНКІ

— Маці, Алена Васілеўская, стварала суверенную прадукцыю з саломы на фабрыцы мастацкіх вырабаў. Каб выкаста план, прапавала і дома. Прынясе вялізныя залатыя пучкі, чаруе над імі, і такая прыгажосць атрымліваецца! Мне, гарадской дзяўчыцы, усё было ў навінку і зельмі цікава, — распавідае Ала аб сваім знаёмстве з мастацтвам саломаліцення. — Спецыяльна рамяство мама мяне не навучала, але калі з дня ў дзень назіраеш за працэсам, то запамінаецца. Я падрастала, пачала ёй дапамагаць. Потым і свае вырабы з'явіліся — пано і сурвэткі, талы яны былі ў модзе.

Абрана прафесія — выхавальнік дзіцячага сада — няхай не наўпрост, але ўсё ж таксама была звязана з творчасцю. Выкладчыкі Магілёўскага педагагічнага актыву і таленавітую навучэнку заўважылі і падтрымалі. Асабліва падзяку Ала Смалякова адрасуе класнай кіраўніцы Таціяне Лашчэвай: з яе лёгкай рукі дзівучына ўзлеўнічала ў рэспубліканскім конкурсе педагагічнага майстэрства, а пазней атрымала першае працоўнае месца ў студыі выяўленчага мастацтва пры дзіцячым садзе, якую пасля і ўзначаліла. Навучальныя праграмы прадугледжвалі знаёмства з традыцыйнымі рамесцімаі, і для малодлай настануціны гэта стала прыярэмым напрамкам на працоўнае месца.

У 2011-м на адным з фестываляў Ала Смалякова пазнаёміла

СВОЙ ПОЧЫРК

Вырабы Алы Аляксандраўны з іншымі не збігаюць — асабліва. Бо майстрыха імкнецца да нестандартных раішчынў. Тлумачыць:

— Заўсёды хацелася быць не такой, як усё. У салку — малаваць непалобнае на іншых. У школе — апранацца не ў модныя на той час джынсы-піраміды, а ў сукенкі з карункавымі каўнерыкамі. Ужо талы было жадаанне праявіць індывідуальнасць.

Гэтак жа і ў рабоце з саломой. Напрыклад, “жытняя баба” — класічная беларуская лялька. Яе малодь засталася нам з савецкага мінулага: стройная, стан перацігнутоў поясам. Не спрачаюся, прыгожа. Але мне яна здаецца занадта манументальнай. А хочацца, каб у яе была душа, каб асаблівай цеплыней, “хатнасцю” вежала. Вось і нарадзіўся іншы вобраз. У выніку атрымалася кампазіцыя “Суседзі”: сядзіць дзядуля ў футравай шапцы, на палку абавіраецца, любан мая пашыла бабачына стаіць, нешта імя расказвае, каб дзедчыку ведае ад семечкі лузае (у руках сланечнік), а вачок баранчыкі...

Сюжэта — бышчам з селскага жыцця падлеглана!

Але ж ці заралася ў майстрыхі так, каб залуманы выраб не атрымаўся і ад ідэі прыйшлося адмовіцца?

— З народным майстрам Рэспублікі Беларусь па саломаліценні Наталіі Дамінікавай, якая ўзначальвае суполку майстроў народнай творчасці Магілёўшчыны. Тая паглядзела работы навічка, паказала, што трэба было б выправіць і парэка-ментавала — падрыхтаваць калекцыю для прадстаўлення ў Беларускай саюзу майстроў народнай творчасці. Ала пастыхова паўдзельнічала ў рэспубліканскім фестывале-кірмашы народных мастацкіх рамесціваў “Вясновы букет”, і ўжо восенню яе прынялі ў грамадскае аб'яднанне.

Шчырая майстрыха

Магіляўчанка Ала Смалякова — народны майстар Рэспублікі Беларусь. Яна займаецца саломаліценнем з дзяцінства.

— Не, я ўпарта і мабільная, — смеецца Ала. — Калі вырашыла нешта, то ўсё, ніякіх цяжкасціў не будзе. Саломы занадта цёмная? Шалупіце не падышоў? Прыдумоў, як перарабіць, выкарыстоўваючы іншы. Дарэчы, вельмі люблю лён. У яго натхніліся фактура, мяккія серабрыста-шэрыя колеры, а ў нітчыцца — асабліва цеплыня.

СПРАВА ў КАПЕЛУШЫ!

У спісе вырабаў, да якіх асабліва ляджыць душа майстрыхі, — галаўныя ўборы.

— Неяк залумалася: чаму, калі размова ідзе пра жаночыя капялюшкі, адразу ўспамінаюць Італію? Хіба мы толькі брыль ді картуз можам рабіць? — расказвае суразмоўца гісторыю ўзнікнення ідэі, якая ўва-собола ў выставу “Капалюшныя гісторыі”. — Вітрыны былі розныя: з італьянскімі капялюшамі, французскімі, іншымі. Адна называлася “У джазе толькі дзядушчы”.

Была мне замова на чорны капялюшок для конкурсу “У стылі 50-х гадоў”. Я яго пашыла. Талы ж быў і мой першы досвед афарбоўвання. Цікавае назіранне: выраб з нават адбеленай саломы з часам набывае першаасную высакорданную жаўцізну, а афарбаваны ў чорны колер нават на сонцы не выліняе ва — з'яўляецца “сівізна”. Вельмі прыгожа!

Летась стварыла калекцыю вясельных вінкоў — па аналогіі з папулярнымі ў пачатку мінулага стагоддзя, але з

БЯСЦЭННАЯ СВЯЗЬ

Сёння ў Беларусі назіраецца вялікая цікавасць да народнай творчасці. Ала Аляксандраўна звязана гэта з падтрымкай майстроў з боку дзяржавы.

— Мы не толькі азнаўляем спадчыну, пакінутую нашымі продкамі, але і актывна развіваем яе. Радасна бачыць, як народная творчасць становіцца важнай часткай нашай культурнай ідэнтычнасці, аб'ядноўваючы людзей вачол агульных каштоўнасцей і традыцыі. Бясцэнная сувязь!

Святлана ЧАКАЛАВА
Фота Кацярыны АРАКЦЗЕВАЙ

Сэрца культуры ў Дабрамыслях

Прэмію Віцебскага аблвыканкама ў намінацыі "Найлепшы сельскі Дом культуры" надочы атрымаў Дом культуры аграгарадка Дабрамыслі, філіял Лёзненскай цэнтралізаванай клубнай сістэмы.

Загладвае СДК Аляксея Агеёў. За ўклад у развіццё культуры Беларусі Аляксея Міхайлавіча, які ў гэтай сферы працуе ўжо 46 гадоў, летась уладстоены нагруднага знака Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь.

УСЁ ПАЧЫНАЕЦЦА З СЯМ'І

— У маленстве мне давялося пачкацца па Савецкім саюзе, — распавядае Аляксей Міхайлавіч. — Нарэдзіўся я 11 сакавіка 1955 года ў Лёзне. Потым наша сям'я з'ехала ў Казахстан — паднімаць паліну. Ба-

цька, Міхаіл Фёдаравіч, быў дырэктарам саўгаса, атрымаў медаль за засваенне цалінных земляў. Праз некаторы час мы перабраліся ў сяло Чумікан на ўзбярэжжы Ахонскага мора. І заўсёды з намі "падарожнічалі" музычныя інструменты — на іх ігралі ўсе родныя, разам з дзецьмі, якіх было пянаццаць, я ў клубе пад гітару, не ведаючы замежнай мовы, спяваю англіійскія песні, а дарослыя танчаць, — было велмы радасна.

Аляксей Міхайлавіч тлумачыць, што любоў да музыкі ў сям'і перадаецца з пакалення ў пакаленне. Яшчэ яго дзядуля, Фёдар Юсіпавіч Агеёў, вургузна граў на скрыпцы, дырыжыраваў аркестрам Лейб-гвардыі Праабражэнскага падка пры імператара Мікалаі ІІ і быў унароўжаны чатырма Георгіеўскімі крыжамі і медаламі.

Але ў Аляксея звязалася жыццё са сферай культуры атрымаўся не адразу. Пасля заканчэння васьмі класаў наопаў паступіў ў Хабардзкую рачное вучылішча, пасля яго заканчэння два гады хадзіў штурманам-механікам на цешлаход. Потым уся сям'я вярнулася на Радзіму, ў Беларусь.

— Праехаў, а прафесію грамадзянскай німа, — працягвае расповед Аляксей Агеёў. — Уладкаваўся працаваць трактарыстам у ПМК ў Дабрамыслях. Цётка, работнік культуры, бачыла, як я граю на баяне і наогул трапятліва стаўлюся да музыкі, настаяла, каб атрымаў вышэйшую адукацыю — "культурную". Так, прайшоўшы навучанне на падрыктоўным аддзяленні Мінскага інстытута культуры, я стаў студэнтам "эстраднага дырыжыравання".

У ВНУ хлопце з першага курса быў грамадскім актывістам: старастам групы, камсаргам, старшынёй вучэбна-выхаваўчай камісіі інстытута, перадаком-камандзірам бударада. Уменне арганізоўваць людзей і весці за сабой спатрэбілася і ў далейшай працы: спачатку ў якасці дырэктара Дома культуры ў вёсцы Бабінавічы, потым — кіраўніка РДК у Лёзне, а з 1981-га — загалыка Дабрамыслінскага Дома культуры.

ПРАКТАРНАЯ ЛАБРАТОРЫЯ

— Люблю фантазіраваць, — прызнаецца Аляксей Міхайлавіч. А калеті падказваюць: не толькі прадумліваць, але і ўвасабляць ідэі. За час працы Аляксея Агеёва ў Доме культуры было рэалізавана шмат буйных праектаў. Гэта "Крыніца талентаў" і "Крыніца талентаў Дзеці", "Парад творчых сем'яў" і "Дабрабачанне" (прымеркаваны да Гола малой радзімы).

Але галоўным загалыкам ДК называе фестываль "Песні сунічных бароў", які праходзіў у Дабрамыслях на працягу дзесяці гадоў.

— Я пішу вершы і песні — іх ужо каля паўтысячы. Вось і вырашыў аб'яднаць людзей, якія таксама займаюцца гэтай творчасцю, — распавядае Аляксей Агеёў. — Да нас прыйшлі артысты з розных куткоў вобласці і нават з Расіі. Мерапрыемства праходзілі на прыродзе, з вопігнічымі. І фестываль так прыйшоўся народу даспадобы, што было вырашана зрабіць яго брэндывым мерапрыемствам Лёзненскага раёна.

Сёлета стартаваў новы праект Аляксея Агеёва — "Ад усёй душы сярод сяброў". І артысты, і глядзчыя тэлефануюць арганізатараў, дзякуючы.

Для ўзледу запіраці культурнага раёна: цікавая людзі, хацелася пазнаёміць з іх творчасцю шырокаю публікай, — кажа Аляксей Міхайлавіч. — Вось Тамара Дамітрыўна Дзячкова — знакамты ў нашым раёне чалавек: 90 гадоў, а яна па-ранейша-

му ў страі. Выконвае беларускія народныя песні а капэла — заслушаеш! У яе рэпертуары шмат і аўтарскіх твораў.

Загалыч ДК плануе праводзіць такія сустрэчы кожная два месяцы. У Доме культуры рэалізуюцца і іншыя праекты. Да прыкладу — "XXI стагоддзе бярэ разбег", першы тур якога прайшоў у снежні. А ў планах навінка — "Фестываль наймудрэйшых" — праект з узледам пакальчых людзей.

ПА СПРАВАХ І ўзнагароды

Усё ў Доме культуры шчыруючы, з улікам Аляксея Агеёва, пяць творчых работнікаў. Маленкі, але працазольны калектыў не толькі заспахова займаецца праектнай дзейнасцю, але і ладзіць шматлікія канцэрты. Вакалюную групу "Свака" добра ведаюць з неадрапеннем чакаюць работнікі сельскай гаспадаркі, якіх самадзейныя артысты цешаць творчасцю і ў сценах ДК, і ў полі. Тон задае загалыч: баян у нават з Расіі. Мерапрыемства праходзілі на прыродзе, з вопігнічымі. І фестываль так прыйшоўся народу даспадобы, што было вырашана зрабіць яго брэндывым мерапрыемствам Лёзненскага раёна.

І ў кабінце Аляксея Міхайлавіча — больш за 60 асабчых дыпломаў і грамад. Асабліва ён ганарыцца гран-пры абласнога конкурсу творчых сем'яў "Мір нашаму дому", дзе выступіў разам з роднымі Жонка, Таццяна Міхайлаўна, працуе ў Доме культуры, кіруе народнай студыяй аўтарскай песні і паэзіі. Улетку пара адзначыць залатое выселле. Любоў да мастацтва быць выхавалі і ў сына Алега, і ў дачкі Таццяны. Лінаць культура — саўлячыя памяць, без яе немагчыма гарманічна грамадства.

Святлана ЧэКАЛАВА Фота з архіва героя

Аляксей Міхайлавіч Агеёў

«Хлебам вітаем, і песняй». Выступае вакалюная група "Свака"

Аляксей Агеёў іграе на гітары, клавійных і духавых інструментах, але самым любімым застаецца баян. Г.п. Лёзна, свята "Масленічны разгульі" — 2025

Фальклорны ансамбль "Журавінка", вядомы сваім непаўторным стылем і разнастайным рэпертуарам, сапраўдны сімвал жывой культурнай традыцыі і гонар Іванавай Слабады. Пра самабытны калектыў з Палесся распавядае яго кіраўніца Наталля Забаўка.

3 душы народа

Наталля Мікалаўна з дзяцінства была ўдзельніца ў культурнае жыццё роднай вёскі Тонж. Дзяўчына актыўна ўдзельнічала ў працы масовага дома культуры, спявала разам са старэйшымі жанчынамі і зборала фальклор, наведваючы старажылаў.

— Народныя песні — гэта не проста музыка, а жывая гісторыя, якая адлюстроўвае глыбока пачуццёвую і эмоцый. Гукі, прасякнутыя шчырымі перажываннямі, што знаёме ім асабліва ўніверсальнасць і знясітусна каўпачнасць, — адзначае Наталля Забаўка.

Прафесійны шлях Наталлі Мікалаўны пачаўся з працы бібліятэкаркам пасля пераезду ў Слабоду. У 2008-м яна атрымала дыплом Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта культуры і мастацтваў, а з 2016-га ўзначаліла Слабадскі дом культуры, разам з ім і "Журавінку".

— Наша вёска заўсёды славілася талентамі. Мелодыя суправяджала тут і святы, і будні. Менавіта гэтая традыцыя стала асновай для творчай суполкі, створанай у 1987 годзе Ганнай Сакалоўскай. З ігітам часу калектыў выйшаў за межы роднай вёскі, прадстаўляючы сваю творчасць на шматлікіх

мерапрыемствах Гомельскай вобласці, у тым ліку на святковым канцэрце да Дня Незалежнасці і ўрачыстасцях, прысвечаных вызваленню Беларусі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў, — распавядае Наталля Мікалаўна. — Ужо ў 1992-м ансамблю было прысвоена званне "Народны", а ў 2002-м мы атрымалі ганаровы статус "Заслужаны калектыў Рэспублікі Беларусь".

— Народныя песні — гэта не проста музыка, а жывая гісторыя, якая адлюстроўвае глыбока пачуццёвую і эмоцый. Гукі, прасякнутыя шчырымі перажываннямі, што знаёме ім асабліва ўніверсальнасць і знясітусна каўпачнасць, — адзначае Наталля Забаўка.

ТВОРЧАЯ СКАРБНІЦА

Сёння "Журавінка" аб'ядноўвае дваццаць удзельніц ва ўзросце ад 40 да 85 гадоў. Жанчыны не проста спяваюць народныя песні — яны жывуць імі, захоўваюць мелодыі мінуўшчыны, перадаючы молалзі спрадвечную культуру. Іх галасы гучаць гэтак жа звонка, як і шмат гадоў таму гучалі спевы і бабуль і прабабуль.

— У нашым рэпертуары сабраны сапраўдныя скарбы фальклору: сямейна-абрадавыя, каліндарна-абрадавыя, каліндарна-земляробчыя, паслаабрадавыя, працоўныя і нават жартоўныя песні. — пералічвае Наталля Забаўка. — Асаблівай папулярнасцю карыста-

юцца творы "Каблук", "Месяц", "Страданне", "Матлёт", "Нарэчанька". І, вядома, наша візітная картка — прыпеўкі "Елачкі-сасенчкі". Гэтыя вясёлыя напевы ствараюць асабліва энергетыку, заражаюць глядзчоў радасцю і запалам.

"Журавінка" — гэта не толькі песні і танцы, але і сапраўдны жывы музей беларускай культуры. Неад'емнай часткай сэрвіснага вобраза ансамбля застаюцца касцюмы, створаныя ўручную. Кожны строй адлюстроўвае традыцыйны мастацкі асабліва вясці раёна — колеравую гаму, узоры і характэрны арнамент. Выштыны кашулі, паясы, спадніцы, галяўныя ўборы — усё гэтыя элементы не проста дэкор, а жывы код нацыянальнай ідэнтычнасці.

Ансамбль неаднаразова з'яўляўся на тэлебачанні: ў праграмах "Запрашаем на вяселле", "Раніца. Ступіца добрага настрою", "Наперад у мінулае", дзе кажаў абрады "Слабадскае выселле", "Слабадскія каліды", "Чырка".

ЗВЯЗАНЫ ПЕСНЯЙ

— Наш калектыў — гэта вількая сям'я, — кажа Наталля Забаўка. — Мы падтрымліваем адна адну, радуемся поспехам і нахтымаемся на новыя здзіясненні. Наглядзчына на рэспубліканскім узроўні ва ўзросце, нас аб'ядноўвае шчырая любоў да народнай песні і культуры.

Тыя, хто ўпершыню знаёміцца з "Журавінкай", здзіўляюцца знясітуснай энергіі і ўнутранай сіле ўдзельніц, сярэд якіх няма жанчын старэйшага ўзросту. Кожная з іх напалеўнае выступленні яркімі эмоцыямі і сапраўдным запалам, быццам захоўвае ў душы жар-птукі.

Сёлета творчая суполка зноў павярнуць сваё ганаровае званне Заслужанага аматарскага калектыву Рэспублікі Беларусь. Няма сумнення, што "Журавінка" і далей будзе радаваць глядзчоў, перадаваць наступным пакаленням сплеўную спадчыну продкаў.

Ганна КАЛІПНА Фота з архіва ансамбля

Афіша з 14 па 21 сакавіка

НАЦЫЯНАЛЬНЫ МАСТАКІ МУЗЕЙ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

- Выстава адной карціны Святланы Сяргееўны Катковай (1941–2020) "Палыяны кветкі" (1974). Да 16 сакавіка.
- Выстава Лейба Аляпярэвіча. Да 150-годдзя. Да 17 сакавіка.
- Выстава "Расія — Беларусь. Сям'явае несеў". Да 21 сакавіка.
- Выставачы праект "Мастацтва ў археалогіі". Да 6 красавіка.
- Выстава "Кайказу...Александр Рубец Жываліс". Да 13 красавіка.
- Інклузіўны арт-праект мастака Васіля Зянько "Архітэктурная спадчына... кропкі..." (вул. Леніна, 20, вестыбаль). Да 14 красавіка.
- Экскурсіі: "Самыя-самыя..." (6+), "Якога колеру зіма?" (6+), "Казкі Усходу" (10+), "Міфы Старажытнай Грэцыі і Рыма" (10+), "Партрты даўнін мінулых пакаленняў..." (10+), "Пісьмоў каханак" (16+), "Жанчыны партрэт" (16+), "Міск у мізе" (16+). Праводзіцца заўсёды.

г. Мінск, вул. Леніна, 20, тэл.: 8 017 3970163 (аксусіўнае бюро)

МУЗЕЙ "ДОМ ВАНЬКОВИЧА" КУЛЬТУРА І МАСТАЦТВА І-Й ПАЛОВЫ XIX СТ.

г. Мінск, вул. Інтэрнацыянальная, 33а, тэл.: 8 017 3637796, 8 017 3588878

- Пастаянная экспазіцыя.
- Выстава мастака Паўла Абдзіцнскага "Архітэктурныя родныя мясціны". Выстава прысвечана 95-годдзю з дня нараджэння мастака. Да 6 мая.
- Выстава "Свет мастацтва ў свеце фарфор" у калекцыі Віктара Суворова — зборніцка, якая прадставіла Беларусь на міжнародным выставачным форуме ў Маскве. Выстава прысвечана 34 сакавіка да 13 мая.
- Праграма "Кафліны «люстры» шляхецкай сядзібы". Праводзіцца заўсёды.
- Квест "Таямніцы старажытнай сядзібы". Папярэдні запіс. Праводзіцца заўсёды.
- Квест "Пшукі мінулага". Праводзіцца заўсёды.
- Экскурсія "Інтэр'ер шляхецкай сядзібы". Папярэдні запіс. Праводзіцца заўсёды.
- Экскурсія "Шлях мастака Валенція Ваньковіча". Папярэдні запіс. Праводзіцца заўсёды.
- Экскурсія "Сядзібы партрэт". Папярэдні запіс. Праводзіцца заўсёды.

г. Мінск, р-н Асташкава, Перадольскі с/с, а/палова, вул. Іванаўскага, 176, тэл.: 8 017 5074468

МУЗЕЙ БЕЛАРУСКАГА НАРОДНАГА МАСТАЦТВА

Мінск, р-н Асташкава, Перадольскі с/с, а/палова, вул. Іванаўскага, 176, тэл.: 8 017 5074468

- Пастаянная экспазіцыя.
- Выстава "Хронікі Музея Беларускага народнага мастацтва: 45 гадоў", прымеркаваная да 45-годдзя з дня адкрыцця філіяла для наведвальнікаў. Да 27 красавіка.
- Батлечны спектакль. Праводзіцца заўсёды.
- Майстар-клас "Саломілацінне". Праводзіцца заўсёды.
- Майстар-клас "Лялька-мотанка". Праводзіцца заўсёды.
- Майстар-клас "Квацтва". Праводзіцца заўсёды.

г. Мінск, вул. Леніна, 20, тэл.: 8 017 3970163

**МАГІЛЁўСЬКІ АБЛАСНЫ
ДРАМАТЫЧНЫ ТЭАТР**

г. Магілёў, вул. Першамайская, 7,
тэл.: 8 0222 656604 (каса),
сайт: m.drama.by

- Музычная казка ў 1-й дзеі **"Брыдкае качаня"** (6+). **15 сакавіка ў 12.00.**
- Сцэнічны містэрыйм у 2-х дзехах **"Маленькія трагедыі"** (16+). Прэм'ера. **15 сакавіка ў 18.30.**
- Рамантычная казка з чараўніцтвам і пераўтварэннямі **"Усе мышы любяць сыр"** (6+). **16 сакавіка ў 12.00.**
- Крымінальная камедыя **"Хітрыкі Скапена"** (16+). Прэм'ера. **16 сакавіка ў 18.30.**
- Гісторыя прыхільнасці ў 1-й дзеі **"Прышоў мужчына да жанчыны"** (18+). **18 сакавіка ў 18.30.**
- Цуд у 1-й дзеі **"Цуд святога Антонія"** (12+). Прэм'ера. **19 сакавіка ў 18.30.**

Міжнародны малалітэратурны тэатральны форум

- "M. @r.t. кантакт-2025"** 20—27 сакавіка:
- Тэатральны дэтэктыў **"Адрыцкі Бернардайн"** (12+). Незалежная тэатральная антрэпрыза "Багаж" (Масква, Расія). Малая сцэна. **20 сакавіка ў 16.00.**
- Музычная камедыя **"Перад кінасеансам // Тры музыкі і мая Марусечка"** (6+). Маскоўскі тэатр "Калія дома Станіславаўскага" (Масква, Расія). Вялікая сцэна. **20 сакавіка ў 18.00.**
- Камедыя **"Каханне. Каханне? Каханне!"** (12+). Гомельскі абласны драматычны тэатр (Гомель, Беларусь). Малая сцэна. **21 сакавіка ў 15.00.**
- Успаміны **"Двор майго дзяццяна"** (12+). Нацыянальны акадэмічны тэатр імя Я. Купалы (Мінск, Беларусь). Магілёўскі абласны тэатр лялек. **21 сакавіка ў 17.30.**
- Фантастычная гісторыя **"Звер"** (16+). Пермскі тэатр "Ля Моста" (Перм, Расія). К/з "Магілёў". **21 сакавіка ў 18.00.**
- Містычная гісторыя **"Фауст. Зделка з д'яблом"** (16+). Ганаровыя госці форуму. Нацыянальны акадэмічны драматычны тэатр імя М. Горкага (Мінск, Беларусь). Вялікая сцэна. **21 сакавіка ў 19.30.**

УНП 700184039

**НАЦЫЯНАЛЬНЫ АКАДЭМІЧНЫ
ВЯЛІКІ ТЭАТР ОПЕРЫ І БАЛЭТА
РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ**

г. Мінск, пл. Парыжскай Камуны, 1,
тэл.: 8 017 2431041 (каса),
8 017 3615493

- Балет у 2-х дзехах **"Сварэнне свету"** (12+). **14 сакавіка ў 19.00.**
- Опера ў 2-х дзехах **"Гісторыя Кая і Герды (Снежная каралева)"** (6+). **15 сакавіка ў 18.00.**
- Балет у 3-х дзехах **"Спартак"** (12+). **16 сакавіка ў 18.00.**
- Канцэрт **"Чатыры сезоны кахання"** (12+). Камерная зала імя Л. Александровскай. **16 сакавіка ў 18.30.**
- Опера ў 3-х дзехах **"Пікавая Дама"** (12+). **18 сакавіка ў 19.00.**
- Экспедыцыя **"Унікальны свет закулісы Вялікага тэатра Беларусі"** (6+). **19 сакавіка ў 15.30, 20 сакавіка ў 11.00, 22 сакавіка ў 14.00.**
- Балет у 3-х дзехах **"Дон Кіхот"** (12+). **19 сакавіка ў 19.00, 21 сакавіка ў 19.00.**
- Опера ў 2-х дзехах **"Іаланта"** (6+). **20 сакавіка ў 19.00.**
- Канцэрт з шыкла **"Вечары з "Серанада +"** (12+). Камерная зала імя Л. Александровскай. **21 сакавіка ў 19.30.**
- Опера ў 3-х дзехах **"Літучы галандзец"** (12+). **22 сакавіка ў 18.00.**
- Балет у 2-х дзехах **"Тры парасты"** (0+). **23 сакавіка ў 11.00.**
- Балет у 1-й дзеі па матывах рускіх народных казак **"Жар-пташка"** (6+). **23 сакавіка ў 18.00.**
- Балет у 1-й дзеі **"Шэхэразада"** (12+). **23 сакавіка ў 18.15.**

УНП 191081322

**НАЦЫЯНАЛЬНЫ АКАДЭМІЧНЫ
ТЭАТР ІМЯ ЯНКІ КУПАЛЫ**

г. Мінск, вул. Энгельса, 7,
тэл.: 8 017 3654237, 8 017 3576627,
пошта: kupalibilet@mail.ru

- Драма **"А зоры тут ціхія"** (12+). Галоўная сцэна. **14 сакавіка ў 19.00.**
- Канцэрт у цэмы **"Танцы на шкле"** (18+). Жывы гук. Імпрэза праводзіцца па вул. Валгаградскай, 35. **14 сакавіка ў 19.00.**
- Трагікамедыя **"Апошні атракцыён"** (16+). Галоўная сцэна. **15 сакавіка ў 19.00.**
- Надзвычайна неверагоднае здарэнне ў 2-х дзехах **"Жаніцтва"** (12+). Галоўная сцэна. **16 сакавіка ў 19.00.**
- Канцэрт у цэмы **"Дым над вадой"** (18+). Класіка року. Жывы гук. Імпрэза праводзіцца па вул. Валгаградскай, 35. **20 сакавіка ў 19.00.**
- Імпрэза **"Музыка душы"** (0+). Камінная зала. **21 сакавіка ў 19.00.**
- Трагікамедыя **"Дзядзечкаў сон"** (16+). Прэм'ера. Галоўная сцэна. **22 сакавіка ў 19.00.**
- Камедыя ў 2-х дзехах **"Паўлінка"** (12+). Галоўная сцэна. **23 сакавіка ў 19.00.**

УНП 100377901

**НАЦЫЯНАЛЬНЫ ГІСТОРЫКА-
КУЛЬТУРНЫ МУЗЕЙ-ЗАПАВЕДНІК
"НЯСВІЖ"**

г. Нясвіж, вул. Ленінская, 19,
тэл.: 8 01770 20602, 8 01770 20660,
8 029 5518051, 8 029 1903149

Палацыв ансамбль

- Тэатралізаваная экскурсія **"Модная фантазія"**. **15—16 сакавіка з 12.00.**
- Экспазіцыйны праект **"Не пакідай мяне, мой светлы сум"** скульптураў Льва і Сяргея Гумілеўскіх. Вялікая выставачная зала. **Да 13 красавіка.**
- Міжнародны выставачны праект **"Castrum doloris. Пахавальны цырыманіял нясвіжскага двара"**. **У складзе пастаяннай экспазіцыі.**
- Квэст **"Палацывыя таямніцы"**.
- Віртуальныя выставы: **"Шлях да Перамогі. Вызваленне Беларусі"**, **"Перавторанія ў попель. Генацыд беларускага народа на тэрыторыі Нясвіжскага раёна ў гады вайны"**, **"Нясвіж — здабытак сусветнай культуры"**, **"Разбуральны след вайны ў архітэктуры Нясвіжа"**, **"Шэдэўры калекцыі і ўнікальныя артэфакты музея-запаведніка «Нясвіж»"**.
- Тэматычныя і аглядныя экскурсіі па гісторыка-архітэктурных помніках і ландшафтных парках Нясвіжа.
- Часовая экспазіцыя з фондаў музея да 120-годдзя з дня нараджэння **"Міхаіл Сеўрук. Дакарэнца да невядомага"**. Малая выставачная зала Галацывага ансамбля (вул. Замкавая, 2).

Адзел экскурсійнай і інфармацыйнай дзейнасці

- (г. Нясвіж, вул. Замкавая, 2a)
- Выстава мастакоў Наталлі Разуменка і Алены Карповіч **"2 Фарба 2"**. **Да 16 сакавіка.**

Ратуша

- Пастаянныя экспазіцыі
- "Тарадское самакіраванне ў Нясвіжы ў XVIII — 1-й палове XIX ст."**
- Калекцыя гадзіннікаў XIX—XX стагоддзяў
- "Культура часу"**. З фондаў музея-запаведніка.

Мерарыемствы

- Квэсты: **"Безаблічны артэфакт"**, **"Таямніцы страчанай карты"**, **"Музейны дэтэктыў"**, **"Музейнае расследаванне"**.
- Культурныя мерарыемствы: **"Прыём у княгіню"**, **"Дзень нараджэння ў ратушы"** (група да 12 чалавек ад 6 да 11 гадоў).
- Сюжэтна-ролевая развівальная праграма **"Школа шпіёнаў"** (да 25 чалавек).
- Гульнявае знаёмства **"Музейка аб музеі"** (група да 25 чалавек ад 4 да 7 гадоў).
- Гульнявая праграма **"Выкрунтасы"** (група да 25 чалавек).

Падрабязнасці па тэлефонах 8 01770 20602,
8 01770 20660 або на сайце niasvizh.by.

УНП 600207920

ЗАМКАВЫ КОМПЛЕКС "МІР"

г. п. Мір, Карэліцкі р-н,
Гродзенская вобл.,
тэл.: 8 01596 36290,
8 01596 36270

- Пастаянная экспазіцыя.
- Квэст **"Белы слон"** (12+). **15 сакавіка ў 15.30.**
- Часовая экспазіцыя **"Жывое слова мудрасці духоўнай"**, арганізаваная сумесна з Карэліцкім благачынем Наваградскага епархіі Беларускай праваслаўнай царквы. У экспазіцыі прадстаўлена больш за 20 царкоўных выданняў XIX — пачатку XX стагоддзяў. Гэта "Свяшчэнная гісторыя Старога завету" 1828 г., "Дзеі і пасланні святых апостолаў з апакаліпсісам" 1876 г., "Мінея" 1852 г. і 1912 г., "Псалтыр" 1906 г., "Апостал" 1908 г. і інш. Маленькая зала капіцы-пахавальні князёў Святаполк-Мірскіх. **Да 11 красавіка.**
- Часовая экспазіцыя **"Крылы вечнасці"**, падрыхтаваная Музеём гісторыі і культуры яўрэяў Беларусі пры Саюзе беларускіх яўрэйскіх грамадскіх аб'яднанняў і абшчын. Слановая зала. **Да 11 красавіка.**
- Тэматычная экскурсія **"Падарожжа ў часе"**. Тэматычная экскурсія для дзяцей малодшага школьнага ўзросту і сямейных груп па папярэдням запісе. Паўночны корпус. **Кожную суботу і нядзелю.**
- Экспазіцыя **"Арсенал: ваенная зброя ў гістарычным кантэксце"**. Сумесны праект з Гродзенскім дзяржаўным гісторыка-археалагічным музеем. Паўночны корпус. **Да 22 кастрычніка.**
- Лекцыя-візуалізацыя. **Кожную сераду і суботу.**
- Экспазіцыя **"Войны XX стагоддзя. Гета ў Мірскаму замку"**.
- Агляднаыя і тэматычныя экскурсіі.
- Экспедыцыі з элементамі тэатралізаванай дзейнасці для дзяцей і дарослых.
- Экспедыцыя для дзяцей **"Інтрыг Купідона"**.
- Сямейная квэст-экскурсія **"Легенды і паданні Мірскага замка"**.
- Музейныя заняткі для дзяцей сярэдняга школьнага ўзросту: **"Святочная страва для князя па старадаўнім рэцэпце"**, **"Асаблівасці жаночага касцюма XVIII ст."**, **"Арганізацыя войска і вайсковая справа ВКЛ у XVI ст."**, **"Печы з каробкавай кафлі XVI—XVII стст. у палацы князёў Радзівілаў"**.

УНП 590201541

БЕЛАРУСЬКІ ТЭАТР "ЛЯЛКА"

г. Віцебск, вул. Пушкіна, 2,
тэл.: 8 0212 669077 (каса)

- Кранальная гісторыя без слоў у 1-й дзеі **"Дзюймовачка"** (3+). Глядзельная зала. **15 сакавіка ў 11.00.**
- Інтрактыўны спектакль **"Церамок"** (2+) ад тэатра лялек "Ухтышка", Віцебск. Фае тэатра. **15 сакавіка ў 17.00.**
- Казка-гульня ў 2-х дзехах **"Бука"** (3+). Глядзельная зала. **16 сакавіка ў 11.00.**
- Канцэртная праграма **"Калейдаскоп (не) звычайных гісторый"** (16+). Міжнародны дзень ляльчніка. Глядзельная зала. **21 сакавіка ў 18.00.**
- Жарт у 2-х дзехах паводле беларускай народнай казкі **"Піліпка і Ведзьма"** (5+). Глядзельная зала. **22 сакавіка ў 11.00.**

УНП 300001869

**НАЦЫЯНАЛЬНЫ ЦЭНТР СУЧАСНЫХ
МАСТАЦТВАЎ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ**

г. Мінск, вул. Нярасава, 3,
тэл.: 8 017 2350331,
час працы: серада — нядзеля
з 12.00 да 20.00

- Персанальная выстава Грэгара Данаеня **"Па алеі памяці..."**. **Да 23 сакавіка.**
- Выстава жывапіснага работ Аляксандра Казлоўскага **"Вечнае быццё светабудовы"**. **Да 23 сакавіка.**
- Персанальная выстава Віктара Бутры **"Эфект назіральніка"**. **Да 23 сакавіка.**
- Выстава **"Джаз! Каты! Вясна!"**. **Да 30 сакавіка.**

г. Мінск, пр-т Незалежнасці, 47,
тэл.: 8 017 2350332, 8 017 3990978,
час працы: аўторак — нядзеля
з 12.00 да 20.00

- Выставачны праект **"Мода. Памяі прыжогісці і прымусам"**. **Да 13 красавіка.**

УНП 192545414

**БЕЛАРУСЬКІ ДЗЯРЖАЎНЫ МУЗЕЙ
ГІСТОРЫІ ВЯЛІКАЙ АЙЧЫННАЙ
ВАЙНЫ**

г. Мінск, пр-т Пераможцаў, 8,
тэл.: 8 017 2030792, 8 029 1440792

- Пастаянная экспазіцыя.
- Часовая экспазіцыя **"Рарытэты музея"**, прысвечаная 80-й гадавіне Вялікай Перамогі.
- Часовая экспазіцыя **"Адзіная памяці верная"**, прысвечаная 80-годдзю вызвалення Беларусі.

Падрабязнасці ў сацыяльных сетках і на сайце warmuseum.by.

УНП 100235472

МУЗЕЙ В.К. БЯЛІНІЦКАГА-БІРУЛІ

г. Магілёў, вул. Ленінская, 37,
тэл.: 8 0222 650203,
8 0222 658800

- Пастаянныя экспазіцыі.
 - Выстава **"Беларускі народны: код нацыянальнай якасці. Шэдэўры народных мастакоў са збору Нацыянальнага мастацкага музея Рэспублікі Беларусь"**. Больш за 30 твораў жывапісу, графікі, скульптуры. **Да 4 мая.**
 - Art-lectorium **"Зразумелае мастацтва"**. Праводзіцца заўсёды.
- Падрабязней на сайце artmuseum.by альбо па тэлефонах 8 0222 650203, 8 0222 658800.

УНП 100377771

**Нацыянальны мастацкі музей
Рэспублікі Беларусь**

аказвае фізічным і юрыдычным асобам паслугі па рэстаўрацыі і кансервацыі ікон, твораў выяўленчага і дэкаратыўна-прыкладнага мастацтва.

Тэлефоны: **8 017 3970163,
8 025 6677819.**

УНП 100377771

КУЛЬТУРА

Сайт: kultura-info.by
E-mail: kim@kultura-info.by

ШТОТЫДНЕВАЯ
ГРАМАДСКА-ПАЛІТЫЧНАЯ
ГАЗЕТА, ДЛЯ ДАСУГУ
(КУЛЬТУРА, МАСТАЦТВА).
Выдаецца на беларускай
мове.

Заснавальнік —
Міністэрства культуры
Рэспублікі Беларусь.
Рэгістрацыйнае пасведччанне
№ 637, выданае
Міністэрствам інфармацыі
Рэспублікі Беларусь.

Выдавец — рэдакцыйна-
выдавельцаў Установа
"КУЛЬТУРА І МАСТАЦТВА".

Дырэктар —
КУЗНІЦОВА
Наталія Васільеўна.

Рэдакцыя газеты "Культура":
Галоўны рэдактар —
КУЗНІЦОВА
Наталія Васільеўна.
Намеснік галоўнага
рэдактара —
ШЧУРОК Жанна Гендальеўна.

Адказны скаратар —
Галіна МАЛІНОВСКАЯ.
Рэдактар аддзела —
Віктар ГАУРЫШ.
Дзяжурны па нумары —
Данііл ПУКАРЭЦ.

Адрас рэдакцыі: 220013,
г. Мінск, пр-т Незалежнасці, 77,
чацвёрты паверх.

Тэлефон: 8 017 2860797.
Тэлефон-факс: 8 017 3345741.
Бухгалтэрыя: 8 017 3345735.
Рэкламы аддзел: 8 017 2860797.

Паліграфічны індэкс:
63875, 638752, 63879.

Падпісаны на паўгоддзе:
63872, 638722 (зніжка 15%).

Комплект (газета "Культура"
і часопіс "Мастацтва"):
63874, 638742 (зніжка 10%).

Аўтары допіскаў паведамляюць
прозвішча, поўнае імя і
імя па бацьку, пашпартныя
звесткі (нумар, дату выдачы,
кім і калі выданы), асабісты нумар,
асноўнае месца працы,
зваротны адрас.
Аўтарскія рукапісы
не рэзінуюцца
і не вяртаюцца.
Меркаванне аўтара можа
не адпавядаць пункту
гледжання рэдакцыі.
Аўтары нясуць адказнасць
за дакладнасць матэрыялаў.

Набыць газету ў Мінску
можна ў крамах
"Белдрук"
па пр-це Незалежнасці, 48,
і Пераможцаў, 5,
па вул. Лабанка, 2,
Валдаградскага, 16,
Няміга, 30, Леніна, 18,
Максіма Багдановіча
(ля прыпынку "Ст. м.
«Няміга»"), у падземных
пераходах па плошчы
Перамогі і станцыі метро
"Пятроўшчына".

Падпісана ў друк 13.03.2025
у 16.00. Замова № 530.
Наклад 4001.

Рэспубліканскае ўнітарнае
прадпрыемства "Выдавецтва
«Беларускі Дом друку»".
220013, г. Мінск,
пр-т Незалежнасці, 79/1.
ЛП № 3820000007667
ад 30.04.2004.

* "Культура", 2025.

Рознічны кошт —
па дамоўленасці.
* — матэрыял на правах
рэкламы.